

חלק מהותי - פתרון מורחב יוני 2022

1. חברה ציבורית מעוניינת לפטור את סמנכ"ל הכספים שלה המנהל את ענייניה הכספיים, שהוא גם בעל שליטה, מאחריות בגין הפרת חובת הזהירות כלפי החברה. לחברה אין כיום הסדרים כלשהם להענקת פטור.

מה הדין?

- א. לא ניתן לפטור בעל שליטה מאחריות בגין הפרת חובת הזהירות כלפי החברה.
- ב. לא ניתן לפטור את מנהל ענייניה הכספיים של החברה מאחריות בגין הפרת חובת הזהירות כלפי החברה.
- ג. על החברה לאמץ סעיף המאפשר מתן פטור בתקנון, לתקן את מדיניות התגמול של החברה, וכן לקבל אישור של ועדת התגמול ודירקטוריון החברה כדרך שבה מאשרים תנאי כהונה של נושאי משרה.
- ד. על החברה לאמץ סעיף המאפשר מתן פטור בתקנון, לתקן את מדיניות התגמול של החברה, וכן לקבל אישור מאת ועדת התגמול, הדירקטוריון והאספה הכללית, לרבות רוב מקרב מי שאין לו עניין אישי.

התשובה הנכונה היא ד'

סעיפים 1, 259, 262, 267א, 270, 275 לחוק החברות, התשנ"ט-1999

חוק החברות, תשנ"ט-1999*

חלק ראשון: פרשנות

1. בחוק זה –

"חברה" – חברה שהתאגדה לפי חוק זה, לפי פקודת החברות, פקודת החברות 1921 או פקודת החברות 1919;

"תקנון" – תקנון של חברה כפי שהוגש לרשם בראשונה עם התאגדותה או כפי ששונה לפי דין;

הסמכה למתן פטור (תיקון מס' 3) תשס"ה-2005

259. (א) חברה רשאית לפטור, מראש, נושא משרה בה מאחריותו, כולה או מקצתה, בשל נזק עקב הפרת חובת הזהירות כלפיה, אם נקבעה הוראה לכך בתקנון. – **שימו לב כבר חלופות א-ב נופלות**

שינוי התקנון

262. (ב) בחברה ציבורית אשר נושא משרה בה הוא בעל שליטה כהגדרתו בסעיף 268, טעונה החלטת האסיפה הכללית לכלול הוראה בתקנון בדבר פטור, שיפוי או ביטוח, נוסף על הרוב הדרוש לשינוי התקנון, גם אישור של בעלי מניות שאינם בעלי ענין אישי באישור ההחלטה, כנדרש לגבי עסקה חריגה, לפי הוראות סעיף 275(א)(3).

קביעת מדיניות תגמול לנושאי משרה (תיקון מס' 20) תשע"ג-2012

267א. (א) דירקטוריון חברה ציבורית או חברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב יקבע מדיניות לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בחברה (בחוק זה – מדיניות התגמול), לאחר ששקל את המלצות ועדת התגמול שהוגשו לו לפי סעיף 118ב(1); מדיניות התגמול טעונה אישור האסיפה הכללית.

(ב) באישור האסיפה הכללית בחברה ציבורית, לפי סעיף קטן (א), יתקיים אחד מאלה: (1) במניין קולות הרוב באסיפה הכללית ייכללו רוב מכלל קולות בעלי המניות שאינם בעלי השליטה בחברה או בעלי עניין אישי באישור מדיניות התגמול, המשתתפים בהצבעה; במניין כלל הקולות של בעלי המניות האמורים לא יובאו בחשבון קולות הנמנעים; על מי שיש לו עניין אישי יחולו הוראות סעיף 276, בשינויים המחויבים;

(2) סך קולות המתנגדים מקרב בעלי המניות האמורים בפסקה (1) לא עלה על שיעור של שני אחוזים מכלל זכויות ההצבעה בחברה; השר רשאי לקבוע שיעורים שונים מהשיעור האמור בפסקה זו.

(ג) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), דירקטוריון החברה, למעט בחברה נכדה ציבורית, רשאי לקבוע את מדיניות התגמול גם אם האסיפה הכללית התנגדה לאישורה, ובלבד שוועדת התגמול ולאחריה הדירקטוריון החליטו, על יסוד נימוקים מפורטים ולאחר שדנו מחדש במדיניות התגמול, כי אישור מדיניות התגמול על אף התנגדות האסיפה הכללית הוא לטובת החברה; לעניין זה, "חברה נכדה ציבורית" – חברה ציבורית הנשלטת בידי חברה ציבורית או בידי חברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב, שהיא עצמה נשלטת בידי חברה ציבורית או בידי חברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב אחרת, הנשלטת בידי בעל שליטה.

(ד) מדיניות תגמול לתקופה העולה על שלוש שנים טעונה אישור אחת לשלוש שנים; אישור לפי סעיף קטן זה יינתן בדרך שבה נקבעת מדיניות התגמול לפי סעיפים קטנים (א) עד (ג).

(ה) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (ד), הדירקטוריון יבחן, מעת לעת, את מדיניות התגמול וכן את הצורך בהתאמתה להוראות סעיף 267ב אם חל שינוי מהותי בנסיבות שהיו קיימות בעת קביעתה או מטעמים אחרים.

270. עסקאות של חברה המפורטות להלן, טעונות אישורים כקבוע בפרק זה, ובלבד שהעסקה היא לטובת החברה:

(1) עסקה של חברה עם נושא משרה בה וכן עסקה של חברה עם אדם אחר שלנושא משרה בחברה יש בה ענין אישי; ואולם לא יראו

(א) נושא משרה בחברה אם וגם בחברה בת הנמצאת בשליטתה ובבעלותה המלאה, כבעל ענין אישי בעסקה בין החברה האם לבין החברה הבת, בשל עצם היותו נושא משרה בשתייהן או בשל היותו בעל מניה או בעל נייר ערך שניתן לממשו במניות בחברה האם;

(ב) נושא משרה במספר חברות בנות הנמצאות בשליטה ובבעלות מלאה של אותו אדם, כבעל ענין אישי בעסקה בין חברות בנות כאמור, בשל עצם היותו נושא משרה בחברות המתקשרות;

עסקה עם בעל שליטה

275. (א) עסקה שמתקיים בה האמור בסעיף 270(4) טעונה אישורם של אלה בסדר הזה:

(1) ועדת הביקורת, ובעסקה באשר לתנאי כהונה והעסקה – ועדת התגמול;

(2) הדירקטוריון;

(3) האסיפה הכללית, ובלבד שיתקיים אחד מאלה:

(א) במנין קולות הרוב באסיפה הכללית ייכללו רוב מכלל קולות בעלי המניות שאינם בעלי ענין אישי באישור העסקה, המשתתפים בהצבעה; במנין כלל הקולות של בעלי המניות האמורים לא יובאו בחשבון קולות הנמנעים;

(ב) סך קולות המתנגדים מקרב בעלי המניות האמורים בפסקת משנה (א) לא עלה על שיעור של שני אחוזים מכלל זכויות ההצבעה בחברה.

(1א) עסקה כאמור בסעיף קטן (א) לתקופה העולה על שלוש שנים, טעונה אישור כאמור באותו סעיף קטן, אחת לשלוש שנים;

(2) על אף האמור בפסקה (1), עסקה כאמור בסעיף 270(4) רישה, בלבד, יכול שתאושר לתקופה העולה על שלוש שנים, ובלבד שוועדת הביקורת אישרה כי התקשרות לתקופה כאמור סבירה בנסיבות הענין;

(3) הוראות פסקאות (1) ו-(2) יחולו על עסקה של חברה שהפכה לחברה ציבורית, ביחס לתקופה שלאחר הפיכתה לחברה ציבורית.

(ב) השר רשאי לקבוע שיעורים שונים מן השיעור האמור בסעיף קטן (א)(3).

(ג) עסקה שמתקיים בה האמור בסעיף 270(4א) טעונה אישורם של אלה בלבד בסדר הזה:

(1) ועדת הביקורת, ובעסקה באשר לתנאי כהונה והעסקה – ועדת התגמול;

(2) הדירקטוריון;

(3) בעסקה באשר לתנאי כהונה והעסקה – האסיפה הכללית.

(1ג) אישור ועדת התגמול ואישור הדירקטוריון כאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ג), בעסקה שעניינה תנאי כהונה והעסקה, יהיו בהתאם למדיניות התגמול, ואולם ועדת התגמול ולאחריה הדירקטוריון רשאים, במקרים מיוחדים, לאשר את העסקה שלא בהתאם למדיניות כאמור, ובלבד שמתקיים האמור בסעיף 272(ג)(2)א; אין באמור בסעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיף קטן (ג)(3).

(ד) (1) אישור ועדת הביקורת או ועדת התגמול, לפי הענין (בסעיף קטן זה – הוועדה) והדירקטוריון לפי הוראות סעיפים קטנים (א) או (ג), יינתן לאחר שהוועדה והדירקטוריון בחנו, בין השאר, אם העסקה כוללת חלוקה;

(2) קבעו הוועדה או הדירקטוריון כי העסקה כוללת חלוקה, תאושר העסקה רק לאחר שאישרו כי קוימו, לענין זה, הוראות כל דין לענין חלוקה;

(3) לעניין חברת איגרות חוב, קבעו הוועדה והדירקטוריון כי עסקה הטעונה אישורם לפי סעיפים קטנים (א) או (ג) אינה כוללת חלוקה, יבחנו אם קיים חשש סביר שהעסקה תמנע מהחברה את היכולת לעמוד בחביותיה הקיימות והצפויות, בהגיע מועד קיומן; קבעו הוועדה או הדירקטוריון כי קיים חשש כאמור, לא תאושר העסקה.

2. איגור מציג בפניך הסכם מכר לרכישת דירה מקבלן עם מועד מסירת חזקה ביום 1.1.2021 הקבלן איחר במועד מסירת הדירה, ובפועל מסר את הדירה ביום 31.5.2021. בהסכם המכר נכתב כי "65 הימים הראשונים לא ייחשבו במניין הימים לשם תחשיב הפיצוי בגין האיחור במסירה".

החל מאיזה תאריך ייקבע תחשיב הפיצוי עבור דמי השכירות החודשיים שלו זכאי איגור?

א. מיום 1.3.2021

ב. מיום 1.1.2021

ג. מיום 28.2.2021

ד. מיום 7.3.2021

התשובה הנכונה היא ב'
סעיף 5א לחוק המכר(דירות), התשל"ג-1973
חוק המכר (דירות), תשל"ג-1973
פיצוי בשל איחור במסירה
5א. (א) לא העמיד המוכר את הדירה לרשות הקונה לאחר שחלף חודש מתום המועד הקבוע לכך בחוזה המכר (בסעיף זה – המועד החוזי), זכאי הקונה לפיצויים, בלא הוכחת נזק, בסכום כמפורט להלן, בעבור כל חודש או חלק ממנו מתום חודש מהמועד החוזי ועד להעמדת הדירה לרשות, או לפיצויים בסכום שהוסכם עליו בחוזה המכר בשל איחור במסירת הדירה, לפי הגבוה:
(1) סכום השווה לדמי שכירות של דירה דומה בגודלה ובמיקומה – בעבור התקופה שתחילתה בתום חודש מהמועד החוזי וסיומה בתום ארבעה חודשים מהמועד החוזי;
(2) סכום השווה לדמי שכירות של דירה דומה בגודלה ובמיקומה כשהם מוכפלים ב-1.25 – בעבור תקופה שתחילתה חמישה חודשים לאחר המועד החוזי וסיומה בתום עשרה חודשים מהמועד החוזי;
(3) סכום השווה לדמי שכירות של דירה דומה בגודלה ובמיקומה כשהם מוכפלים ב-1.5 – בעבור תקופה שתחילתה 11 חודשים לאחר המועד החוזי ואילך.
(ב) הפיצויים הקבועים בסעיף זה ישולמו בתום כל חודש בעד אותו חודש.
(ג) הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) לא יחולו אם מתקיים לגבי האיחור במסירת הדירה אחד מאלה:
(1) הוא נגרם כתוצאה ממעשה או מחדל של הקונה בלבד;
(2) הוא תוצאה מנסיבות כאמור בסעיף 18א לחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), התשל"א-1970, ומתקיימים לגביו שאר התנאים הקבועים באותו סעיף.
יישום:
ניתן לראות כי לפי סעיף 5א' לחוק המכר דירות – במידה והמוכר לא העמיד את הדירה לרשות הקונה, לאחר שחלף חודש מתום המועד הקבוע הקונה זכאי לפיצויים ללא הוכחת נזק בעבור כל חודש או חלק ממנו מתום חודש מהמועד החוזי.
בנוסף, 5א(ב) קובע כי הפיצויים ישולמו בתום כל חודש בעד אותו חודש.
בענייננו הדירה הגיעה לרשות הקונה רק בחודש מאי (5 חודשים לאחר המועד הקבוע בחוזה) בחוזה נכתב כי המועד למסירת הדירה הינו 1.1.2021, לפיכך הפיצוי יחושב מיום 1.1.2021, כקבוע בחוזה.
לכן, תשובה ב' היא הנכונה.

3. שלושת מבחני העזר לקביעת קיומו של קשר סיבתי משפטי בתביעת רשלנות בנזיקין הם:
- מבחן הסיכון, מבחן הסיבתיות ומבחן השכל הישר.
 - מבחן הסיבה- בלעדית- אין, מבחן האדם הסביר, מבחן הצפיות.
 - מבחן הצפיות, מבחן הסיכון, מבחן השכל הישר.
 - מבחן האדם הסביר, מבחן הסיבה- בלעדית-אין, מבחן הסיבתיות הנורמטיבית.

התשובה הנכונה היא ג'

סעיף 64 לפקודת הנזיקין (נוסח חדש), ע"א 576/81 אילן בן שמעון נ' אלי ברדה

פקודת הנזיקין [נוסח חדש]

גרם נזק באשם

"64. אָשָׁם" הוא מעשהו או מחדלו של אדם, שהם עוולה לפי פקודה זו, או שהם עוולה כשיש בצדם נזק, או שהם התרשלות שהזיקה לעצמו, ורואים אדם כמי שגרם לנזק בְּאָשָׁמוֹ, אם היה האשם הסיבה או אחת הסיבות לנזק; אולם לא יראוהו כך אם נתקיימה אחת מאלה:

(1) הנזק נגרם על ידי מקרה טבעי בלתי רגיל, שאדם סביר לא יכול היה לראותו מראש ואי אפשר היה למנוע תוצאותיו אף בזהירות סבירה;

(2) אָשָׁמוֹ של אדם אחר הוא שהיה הסיבה המכרעת לנזק;

(3) הוא ילד שלא מלאו לו שנים עשרה שנה, והוא שניזוק, לאחר שהאדם שגרם לנזק הזמין אותו, או הרשה לו, לשהות בנכס, שבו או בקשר עמו אירע הנזק או להימצא כה קרוב לאותו נכס שבמהלכם הרגיל של הדברים היה עשוי להיפגע באשמו של אותו אדם.

בבית המשפט העליון בע"א 576/81, אילן בן שמעון נ. אלי ברדה, פ"ד לח(3) 1[1984], בסעיף 7 לפסק הדין:

"מבחניו של קשר סיבתי זה קבועים בסעיף 64(2) לפקודת הנזיקין [נוסח חדש], לפיהם לא תוטל אחריות על אדם, אם "אשמו של אדם אחר הוא שהיה הסיבה המכרעת לנזק". "הסיבה המכרעת" נקבעת על-פי אמות מידה משפטיות, אשר במרכזן עומדים שלושה מבחנים חלופיים. ..המבחן הראשון (מבחן הצפיות) עניינו צפיותו של המזיק, והשאלה היא, אם המזיק, כאדם סביר, צריך היה לצפות, כי התרשלותו שלו תביא לנזקו של הניזוק. כאשר בהשתלשלות האירועים התערב גורם זר – בין צד שלישי ובין הניזוק עצמו – כי אז השאלה היא, אם התערבותו של אותו גורם מתערב היא בגדר הצפיות הסבירה... המבחן השני (מבחן הסיכון) עניינו הסיכון, שנוצר על-ידי מעשהו של המזיק. על-פי גישה זו מתקיים הקשר הסיבתי המשפטי, אם התוצאה המזיקה היא בתחום הסיכון שיצרה התנהגותו של המזיק, וזאת גם אם התוצאה המזיקה נגרמה בשל התערבותו של גורם זר. המבחן השלישי (מבחן השכל הישר) שואל, אם כל התכונות, המציינות את הרשלנות שבהתנהגות המזיק, תרמו בפועל להתהוות התוצאה המזיקה. כאשר הנזק נגרם בשל התערבות גורם זר, השאלה היא, אם התערבותו שוללת, במישור ההגיוני, את קיומו של הקשר..."

יישום:

ניתן לראות כי בפס"ד נקבעו באופן ברור מהם שלושת מבחני העזר לקביעת קיומו של קשר סיבתי משפטי בתביעת רשלנות בנזיקין.

4. ראובן סיפר לשמעון חברו שהוא מעוניין למכור את דירתו, ושמעון הביע התעניינות בדירה. ראובן שלח לשמעון מכתב ובו מתווה מפורט של עסקת מכירה אפשרית. במכתבו כתב ראובן כי הוא נותן לשמעון שבועיים להחליט אם הוא מעוניין ברצינות בדירה, ולאחריהם יראה עצמו חופשי לפרסם את הדירה למכירה ולנהל משא ומתן עם קונים פוטנציאליים. את מכתבו חתם ראובן במילים: "אבהיר כי מבחינת תנאי מכירת הדירה הכול בינינו פתוח, למעט העובדה שאני מתחייב לתת לך בכל מקרה שבועיים להחליט אם אתה רוצה לקנות או לא ובאילו תנאים." שמעון קיבל את המכתב. לאחר שבוע פנה ישראל לראובן והציע לו מחיר גבוה בהרבה מהמחיר שבו נקב ראובן במכתבו לשמעון.

מה הדין?

- א. ראובן יכול למכור מייד את הדירה לישראל, שכן שמעון לא השיב למכתב ולא נכרת חוזה.
- ב. ראובן חייב להמתין לתשובת שמעון עד תום השבועיים, אך אינו חייב למכור לו בתנאים שהציע במתווה ששלח לו.
- ג. ראובן חייב להמתין עד תום השבועיים לתשובת שמעון, ואם שמעון יענה שהוא מעוניין יהיה חייב למכור לו בתנאים שהציע במתווה ששלח לו.
- ד. ראובן רשאי לדרוש משמעון תשובה מיידית, ואם לא ישיב מייד יהיה רשאי ראובן למכור את הדירה לישראל.

התשובה הנכונה היא ב'.

סעיף 3 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973

לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973

חזרה מן ההצעה

3. (א) המציע רשאי לחזור בו מן ההצעה בהודעה לניצע, ובלבד שהודעת החזרה נמסרה לניצע לפני שנתן הודעת קיבול.

(ב) קבע המציע שהצעתו היא ללא חזרה, או שקבע מועד לקיבולה, אין הוא רשאי לחזור בו ממנה לאחר שנמסרה לניצע

יישום:

בענייננו, ראובן חתם את מכתבו לשמעון בכך שמבחינת תנאי מכירת הדירה הכול בינינו פתוח, למעט העובדה שהוא מתחייב לתת לו שבועיים להחליט אם הוא רוצה לקנות ובאילו תנאים.

משמע, ראובן קבע מועד לקיבול ההצעה (שבועיים), ולכן עליו לחכות שבועיים זאת בהתאם לסעיף 3(ב) לחוק החוזים בה נקבע שברגע שיש מועד לקיבול לא ניתן לחזור ממנו לאחר שנמסר לניצע.

הוא אינו קבע מה הם התנאים למכירה לכן הוא רשאי לאחר תום השבועיים למכור במתווה אחר ממה שהוצע לשמעון.

לפיכך, תשובה ב' היא הנכונה.

קראו את הקטע שלהלן והשיבו על 2 השאלות הבאות (5-6) :

משה פנה לעו"ד יצחק וביקש ממנו שיערוך עבורו צוואה. משה סיפר ליצחק כי הוא עומד למות ממחלה קשה, והוא מבקש שישמע את דבריו בעל פה ואחר כך יעלה זאת על הכתב וידאג שזו תהיה צוואתו. הוא אמר ליצחק כך: "אני רוצה שכל רכושי יעבור לאשתי, פרט ל-100,000 ש"ח שאני מבקש שתעביר לאשתך היפה, שהייתי בעבר מאוהב בה, למרות פער הגילים הגדול בינינו, וכן עוד חצי מיליון ש"ח שאני רוצה שתעביר לעמותה כלשהי העוסקת בשיקום מחבלים המשתחררים מהכלא הישראלי." יצחק ניסח צוואה לפי מה ששמע ממשה. הוא ניסה להשיג את משה בטלפון ללא כל הצלחה. עברו שבועיים, ופתאום רואה יצחק מודעת אבל המבשרת על מותו של משה. יצחק מעוניין לקיים את רצונו של משה ולמצוא דרך לקיים את דבריו כצוואה.

5. מה מהבאים נכון?

- א. מדובר בצוואה בעל פה, מצב שבו ראה עצמו "שכיב מרע", ויצחק העלה את הדברים על הכתב מיד לאחר פגישתו עם משה. הוא יכול להפקיד את המסמך אצל רשם לענייני ירושה, והוא יהווה צוואה שכולה תקפה.
- ב. מדובר בצוואה בעל פה, מצב שבו משה ראה עצמו "שכיב מרע" ויצחק העלה את הדברים על הכתב מיד לאחר פגישתו עם משה. הוא יכול להפקיד את המסמך אצל רשם לענייני ירושה, והוא יהווה צוואה תקפה פרט לסעיף לטובת עמותה כלשהי העוסקת בשיקום מחבלים כי הוא לא ברור ואינו חוקי, ועל כן בטל חלק זה בלבד.
- ג. מדובר בצוואה בעל פה, מצב שבו משה ראה עצמו "שכיב מרע", ויצחק העלה את הדברים על הכתב מיד לאחר פגישתו עם משה. הוא יכול להפקיד את המסמך אצל רשם לענייני ירושה, והוא יהווה צוואה תקפה פרט לסעיף לטובת אשתו של עורך הדין, ועל כן בטל חלק זה בלבד.
- ד. לא מדובר בצוואה בעל פה. עיזבונו של משה יחולק בהתאם לכללי הירושה על פי דין.

התשובה הנכונה היא ד'.

סעיפים 23, 25 לחוק הירושה, התשכ"ה – 1965

23. (א) שכיב מרע וכן מי שרואה עצמו, בנסיבות המצדיקות זאת, מול פני המוות, רשאי לצוות בעל-פה שני עדים השומעים לשונו.
- (ב) דברי המצווה, בציון היום והנסיבות לעשיית הצוואה, יירשמו בזכרון דברים שייחתם בידי שני העדים ויופקד על ידם אצל רשם לענייני ירושה; רישום, חתימה והפקדה כאמור ייעשו ככל האפשר בסמוך לאחר שניתן לעשותם.
- (ג) צוואה בעל-פה בטלה כעבור חודש ימים לאחר שחלפו הנסיבות שהצדיקו עשייתה והמצווה עודנו בחיים.
25. (א) התקיימו מרכיבי היסוד בצוואה, ולא היה לבית המשפט ספק כי היא משקפת את רצונו החופשי והאמיתי של המצווה, רשאי הוא בהחלטה מנומקת, לקיימה אם אף נפל פגם בפרט מן הפרטים או בהליך מן ההליכים המפורטים בסעיפים 19, 20, 22 או 23 או בכשרות העדים, או בהעדר פרט מן הפרטים או הליך מן ההליכים כאמור.
- (ב) בסעיף זה "מרכיבי היסוד בצוואה" הם:

(4) בצוואה בעל פה כאמור בסעיף 23 – בצוואה נאמרה על ידי המצווה עצמו בפני שני עדים השומעים את לשונו בעת שהיה שכיב מרע או בעת שראה את עצמו, בנסיבות המצדיקות זאת מול פני המוות.

יישום :

בענייננו, אין הצוואה עומדת בתנאי סעיף 23 לחוק הירושה. זאת היות ומשה אמר את רצונו ברק בפני עו"ד יצחק ולא היו שני עדים השומעים את לשונו בעת שהיה שכיב מרע. לפיכך, אין מתקיימים "מרכיבי היסוד בצוואה" לפי סעיף 25. לכן, לא מדובר בצוואה בעל פה ובכלל כצוואה. ועיזבונו של משה יחולק לפי כללי הירושה כדין.

6. בהנחה שיצחק הוא נוטריון, מה מהבאים נכון?

- א. הצוואה תקפה בכפוף להחלטה מנומקת של בית המשפט המורה על קיומה, פרט לסעיף המקנה כסף לעמותה כי הוא לא ברור ואינו חוקי.
- ב. הצוואה תקפה בכפוף להחלטה מנומקת של בית המשפט המורה על קיומה, פרט לסעיף לטובת אשתו של עו"ד יצחק.
- ג. הצוואה תקפה בשלמותה ללא צורך בהחלטה מנומקת של בית המשפט.
- ד. הצוואה אינה תקפה, בנסיבות העניין גם בית המשפט אינו מוסמך ליתן לה תוקף.

התשובה הנכונה היא ב'

סעיפים 22, 25, 35 לחוק הירושה, התשכ"ה-1965

22. (א) צוואה בפני רשות תיעשה על ידי המצווה באמירת דברי הצוואה בעל-פה בפני שופט, רשם של בית משפט או רשם לעניני ירושה, או בפני חבר של בית דין דתי, כמשמעותו בסעיף 155, או בהגשת דברי הצוואה בכתב, על ידי המצווה עצמו, לידי שופט או רשם של בית משפט, רשם לעניני ירושה חבר בית דין דתי כאמור.

(ז) לענין סעיף זה, דין נוטריון כדין שופט.

25. (א) התקיימו מרכיבי היסוד בצוואה, ולא היה לבית המשפט ספק כי היא משקפת את רצונו החופשי והאמיתי של המצווה, רשאי הוא בהחלטה מנומקת, לקיימה אם אף נפל פגם בפרט מן הפרטים או בהליך מן ההליכים המפורטים בסעיפים 19, 20, 22 או 23 או בכשרות העדים, או בהעדר פרט מן הפרטים או הליך מן ההליכים כאמור.

(ב) בסעיף זה "מרכיבי היסוד בצוואה" הם :

(3) בצוואה בפני רשות כאמור בסעיף 22 – הצוואה נאמרה בפני רשות או הוגשה לרשות על ידי המצווה עצמו.

35. הוראת צוואה, פרט לצוואה בעל-פה, המזכה את מי שערך אותה או שהיה עד לעשייתה או לקח באופן אחר חלק בעריכתה, והוראת צוואה המזכה בן זוגו של אחד מאלה בטלה.

יישום :

מנתוני השאלה עולה כי יצחק הוא נוטריון, לפיכך, בהתאם לסעיף 22 (ז) דין נוטריון כדין שופט. נמשיך עם נתוני השאלה ונתייחס לסעיף 22 (א) הצוואה של משה נאמרה בעל פה בפני יצחק הנוטריון אשר משמש כשופט.

בסעיף 25 (א) נקבע כי נתקיימו מרכיבי היסוד בצוואתו של משה במידה ויצחק הוא נוטריון זאת ולפי סעיף 25(ב)(3) הצוואה נאמרה בפני השופט.
לכן הצוואה תקפה, פרט לחלק המעניק לאשתו של יצחק סכום כסף, זאת מכיוון שסעיף 35 לחוק הירושה קובע כי הוראת צוואה המזכה בן זוגו של מי שהיה עד והוראת צוואה המזכה בן זוגו של אחד מאלה בטלה, לפיכך תשובה ב' היא המדויקת.

7. חביב הוא בעלים של רכב מסוג מאזדה. יום אחד, בעת שישב חביב ברכבו, התפרץ נועם למושב האחורי של הרכב והתיישב. חביב ניסה לשכנע את נועם לצאת מהרכב, אך לא הצליח בכך. חלפו כמה דקות, וחביב מתקשר אליכם לשאול מה בידו לעשות כעת.
מה הדין?

- א. חביב רשאי להפעיל כוח סביר כדי לפנות את נועם מהרכב.
- ב. חביב אינו רשאי להפעיל כוח בשום צורה, אך רשאי להזמין משטרה שתפנה את נועם.
- ג. חביב אינו רשאי להפעיל כוח בשום צורה, ועליו לפעול לקבלת צו שיפוטי מתאים.
- ד. חביב רשאי לעשות כל דבר כדי לסלק את נועם מרכבו.

התשובה הנכונה היא א'.

סעיף 8 לחוק המיטלטלין, התשל"א-1971, סעיף 18 לחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969.

חוק המיטלטלין, התשל"א-1971

8. סעיפים 15 עד 20 לחוק המקרקעין, תשכ"ט-1969, יחולו גם על הגנת הבעלות וההחזקה במיטלטלין.

חוק המקרקעין, התשכ"ט-1969

18. המחזיק במקרקעין כדין רשאי להשתמש בכוח במידה סבירה כדי למנוע הסגת גבולו או שלילת שליטתו בהם שלא כדין.

(ב) תפס אדם את המקרקעין שלא כדין רשאי המחזיק בהם כדין, תוך שלושים ימים מיום התפיסה, להשתמש בכוח במידה סבירה כדי להוציאו מהם.

יישום :

ראשית, לפי סעיף 8 לחוק המיטלטלין חוק המקרקעין חל גם בענייננו היות ומדובר בהגנת בעלות על רכבו של חביב.

נועם התפרץ לחביב לרכבו ומדובר בהסגת גבול, ניתן לראות כי לפי סעיף 18 לחוק המקרקעין חביב רשאי להשתמש בכוח במידה סבירה כדי למנוע הסגת גבול. לכן התשובה הנכונה היא א'.

8. אמיר ושרון מעוניינים להפעיל עסק בתקופת הקיץ, ולצורך כך הם שכרו מקרקעין באילת לתקופה של חודשיים. מאחר שהתקשורת עם המשכיר נעשתה בטלפון, פרטי ההסכם נעשו בעל-פה בין הצדדים ולא נחתם כל חוזה ביניהם.
- מה מעמדו של חוזה השכירות?
- החוזה אינו תקף מכיוון שלא נעשה בכתב, ולכן גם ההתקשרות בין הצדדים אינה בתוקף.
 - ההתקשרות בתוקף, אך יחולו עליה הוראות החוזה המצוי שקבע השר.
 - אם מדובר בחוזה למגורים החוזה אינו בתוקף, אך אם מדובר בחוזה להפעלת עסק החוזה בתוקף.
 - החוזה שבין הצדדים תקף.

התשובה הנכונה היא ד'

סעיף 79 לחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969, סעיף 25 לחוק השכירות והשאלה התשל"א-

1971

חוק המקרקעין, התשכ"ט-1969

79. (א) על אף האמור בסעיפים 7 ו-8, שכירות לתקופה שאינה עולה על חמש שנים אינה טעונה רישום, והתחייבות לעשות עסקה כזאת אינה טעונה מסמך בכתב.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על שכירות שיש עמה ברירה להאריך את תקופתה לתקופה כוללת העולה על חמש שנים, ולא על שכירות שתקופתה, כולה או מקצתה, חלה כעבור חמש שנים מגמירת חוזה השכירות.

(ג) אין בהוראות סעיף זה כדי למנוע רישום של שכירות שאינה טעונה רישום, אם ביקשו זאת הצדדים.

חוק השכירות והשאלה התשל"א-1971

25טו. (א) הוראות סימן זה לא יחולו על חוזה שכירות למגורים כמפורט להלן:

1(א). דירה המושכרת למטרת נופש.

יישום:

בענייננו, מדובר על שכירות של מקרקעין לתקופת חודשי הקיץ. לכן לפי סעיף 79 (א) אינה טעונה רישום והתחייבות לעשות עסקה כזאת אינה טעונה מסמך בכתב מכיוון שהשכירות לא עולה על תקופה של 5 שנים.

בנוסף סעיף 25טו – קובע כי חוק השכירות והשאלה לא יחול היות ומדובר על דירה המושכרת למטרת נופש.

לכן תשובה ד' הקובעת כי החוזה תקף היא הנכונה.

9. בני הזוג כהן שיצאו לשליחות בחו"ל לתקופה ארוכה, מינו את גילי לטפל בכל העניינים השוטפים של נכסיהם בישראל. לאחר כמה חודשים החליט גילי לצאת לנופש לכמה ימים, ובשל כך הוא מעוניין ששרית תטפל בנכסי הזוג כהן בהיעדרו. ואולם גילי אינו מצליח לתפוס את בני הזוג כהן ולקבל את הסכמתם.

מה הדין?

- א. גילי אינו רשאי למנות את שרית לפעול בנכס אלא בהסכמה מראש ובכתב של בני הזוג כהן.
- ב. גילי רשאי למנות את שרית גם ללא ידיעתם של בני הזוג כהן, אלא אם בני הזוג כהן קבעו אחרת.
- ג. גילי רשאי למנות את שרית לתקופה ארעית שאינה עולה על 30 ימים, ועליו להודיע להם על המינוי בהקדם האפשרי.
- ד. גילי אינו רשאי למנות את שרית ללא ידיעת בני הזוג כהן, אלא אם מדובר בפעולה דחופה ובלתי צפויה.

התשובה הנכונה היא ד'

סעיפים 5, 16 לחוק השליחות, התשכ"ה-1965

5. (א) השליחות חלה – באין הגבלה בהרשאה – על כל פעולה הדרושה באופן סביר לביצוע התקין של נושא השליחות, אולם אין היא חלה – באין הרשאה מפורשת לכך – על הליכים לפני בית משפט, בית דין או בורר, ולא על פשרה או ויתור או פעולה בלי תמורה.
(ב) רשאי שלוח לעשות כל פעולה דחופה ובלתי צפויה מראש הדרושה באופן סביר לשמירה על עניני השולח בקשר לנושא השליחות, אף אם הפעולה חורגת מתחום ההרשאה.
16. אין שלוח עושה שלוח לנושא שליחותו אלא אם הורשה לכך במפורש או מכללא, או שעשה זאת לשם פעולה כאמור בסעיף 5(ב).

יישום :

לפי סעיף 16 לחוק השליחות גילי אינו רשאי למנות את שרית, אך במצב חריג ודחוף ניתן לראות כי סעיף 5 (ב) מאפשר למנות את שרית לשמירה על עניני השלוח בקשר לנושא השליחות במצב חריג.
לפיכך, תשובה ד' היא הנכונה.

10. עמית בוטח בביטוח חיים, שבמסגרתו ביקש כי מי שיזכו בכספי התגמולים במותו יהיו בת זוגו וצאצאיו ללא ציון שמם. לימים נפרד עמית מאילנה, שהייתה אז בת זוגו במועד כריתת חוזה הביטוח, והפך לבן זוגה של שמרית, ואף אימץ את בתה יעל. עמית נפטר במפתיע.
- מי מהבאים אינו זכאי לכספי התגמולים מביטוח החיים של עמית?
- א. אילנה.
 - ב. שמרית.
 - ג. יעל.
 - ד. אייל, בנו של עמית, שנולד 6 חודשים לאחר מותו.

התשובה הנכונה היא א'

סעיף 44 לחוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981

חוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981

44. (א) נקבע כמוטב בן זוגו של המבוטח ללא נקיבת שמו, יזכה בתגמולי הביטוח מי שהיה בן זוגו בקרות מקרה הביטוח, ואם נקבעו קרובים – הקרובים שהיו בחיים בקרות המקרה; נקבעו ילדים או צאצאים – גם מאומץ ומי שנולד תוך 300 ימים לאחר קרות המקרה במשמע.

(ב) נקבעו מוטבים אחדים ולא נקבעו חלקיהם, יחלקו את תגמולי הביטוח בשווה.

(ג) מת מוטב שאינו המבוטח לפני שקרה מקרה הביטוח – יזכו בתגמולי הביטוח בן זוגו או צאצאיו לפי כללי החלוקה שבירושה על פי דין; באין שאירים כאלה, או אם ויתר המוטב על זכותו לפני שקרה מקרה הביטוח, תהא הזכות לתגמולי הביטוח למבוטח.

יישום:

בהתאם לסעיף 44(א) לחוק חוזה ביטוח, מי שיזכה בתגמולי הביטוח הוא מי שהייתה בת זוגתו של עמית בעת בקרות מקרה הביטוח.

לאור נתוני השאלה, נראה כי אילנה ועמית נפרדו טרם מקרה הביטוח.

לכן, היא לא תהיה זכאית לקבלת כספי התגמולים.

לעומת זאת שמרית תהיה זכאית לקבלת כספי תמלוגים.

יעל ביתה של שמרית, אותה אימץ עמית תהיה זכאית גם היא לקבלת כספים.

בנוסף, גם אייל בנו של עמית יהיה זכאי לקבלת תמלוגים היות והוא נולד תוך 180 יום לאחר קרות מקרה הביטוח.

לפיכך, התשובה הנכונה היא א'.

11. עו"ד יוני הגיש בשם לקוחתו תביעה נגד עו"ד אריאל בגין רשלנות מקצועית בלי לפנות אליו. התביעה הוגשה לאחר שהלקוחה הגישה נגד עו"ד אריאל תלונה לוועדת האתיקה, וזו נגנזה משום שהיא נובעת מרשלנות מקצועית. בהודעה שקיבלו הלקוחה ועו"ד אריאל מוועדת האתיקה צוין כי מדובר בסכסוך אזרחי שבגיניו ניתן להגיש תביעה נגד עו"ד אריאל.

מה הדין?

- א. עו"ד יוני עבר על כללי האתיקה, שכן לא נתן לעו"ד אריאל התראה לפני הגשת תביעה.
- ב. עו"ד יוני לא עבר על כללי האתיקה, שכן התביעה הוגשה בשם לקוחתו.
- ג. עו"ד יוני לא עבר על כללי האתיקה, שכן ועדת האתיקה ציינה במכתב ההחלטה כי על הלקוחה להגיש תביעה אזרחית, ועל כן על עו"ד אריאל היה לדעת כי צפויה להיות מוגשת נגדו תביעה אזרחית.
- ד. עו"ד יוני עבר על כללי האתיקה בכך שלא וידא כי עו"ד אריאל קיבל את מכתב הגניזה מוועדת האתיקה בטרם הגיש נגדו תביעה אזרחית.

התשובה הנכונה היא א'.

סעיף 31 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986

31. בטרם יפתח עורך דין בשם לקוחו בהליך משפטי נגד עורך דין אחר, יפנה אל אותו עורך דין בכתב, ואם קיימת אפשרות – אף בעל פה, כדי לנסות וליישב את הסכסוך בדרכי שלום, ובלבד שפניה כאמור לא תגרום נזק ללקוח.

יישום:

בהתאם לנתוני השאלה, נראה כי עו"ד יוני לא נתן לעו"ד אריאל התראה בטרם הגשת התביעה בכתב ואם קיימת אפשרות – אף בעל פה. לפיכך, עו"ד יוני עבר על כלל 31 לכללי לשכת עו"ד אתיקה מקצועית. לכן, התשובה הנכונה היא א'.

12. בכוונת כנסת ישראל לתקן את חוק יסוד : משק המדינה באמצעות הוראת שעה.

מה הדין?

- א. לא ניתן לתקן את חוק יסוד : משק באמצעות הוראת שעה.
- ב. ניתן לתקן את חוק יסוד : משק המדינה באמצעות הוראת שעה גם אם אין הצדקה מיוחדת לתיקון משום שחוק יסוד : משק המדינה אינו משוריין ואינו כולל פסקת הגבלה.
- ג. ניתן לתקן את חוק יסוד : משק המדינה באמצעות הוראת שעה גם אם אין הצדקה מיוחדת לתיקון, ובלבד שהוראת השעה תוגבל לפרק זמן של 12 חודשים.
- ד. ניתן לתקן סעיף בחוק יסוד : משק המדינה באמצעות הוראת שעה, ובלבד שהשימוש בה ייעשה במשורה ותהא לכך הצדקה מיוחדת.

התשובה הנכונה היא ד'.

חוק יסוד : משק המדינה ; בג"ץ 10/4908 בר-און ; וראו 58-08, סעיף 5 (סיפה) :

הפסיקה קבעה שני מבחנים לזיהוי של חוק-יסוד : המבחן הצורני - החוק נושא את הכותרת "חוק יסוד" ואין בו ציון של שנת החקיקה ; ולצדו המבחן המהותי - ההסדר החוקי מתאים מבחינת תוכנו להשתלב בחוקת המדינה. בהקשר זה נקבע כי חוק-יסוד : תקציב המדינה לשנים

2009 ו-2010, שנקבע כהוראת שעה (לתקופה קצובה), הוא הסדר חוקתי מאחר שהוא עומד בתנאי המבחן הצורני והמבחן המהותי. עם זאת, קביעתו של הסדר חוקתי כהוראת שעה פוגעת במעמדם של חוקי-היסוד ומן הראוי שתיעשה במשורה (בג"ץ 10/4908 בר-און).

יישום:

ניתן לראות בבג"ץ את התשובה הרלוונטית.

13. ניתן פסק נגד מבוטח בשל נזק גוף שנגרם לאדם בתאונת דרכים, ואותה חבות מכוסה על ידי ביטוח. במסגרת פסק הדין נקבע כי על המבוטח לשלם לניזוק את גובה הנזק הנתבע, פיצוי בגין עוגמת נפש, הוצאות משפט ותשלום ריבית על הסכום הנפסק בגין גובה הנזק. יומיים לפני מועד מתן פסק הדין הודיע המבוטח למבוטח כי הפוליסה שלו בטלה בשל תצהיר כוזב שמסר. מה הדין?

- א. על המבוטח לשלם לניזוק את מלוא הסכום שנפסק נגד המבוטח בפסק הדין.
- ב. על המבוטח לשלם לניזוק את גובה סכום הנזק שנפסק ואת הפיצוי בגין עוגמת הנפש בלבד.
- ג. על המבוטח לשלם לניזוק את גובה סכום הנזק שנפסק בלבד.
- ד. בנסיבות העניין המבוטח לא יידרש לשלם את הסכומים שנפסקו, ואלו יחולו על המבוטח.

התשובה הנכונה היא א'

סעיפים 19, 24, לפקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התשל"ז 1970

9. (א) מבטח שהוציא פוליסה לפי דרישות סעיף 3, כולן או מקצתן, יוציא בו בזמן תעודת אישור (בפקודה זו – תעודת ביטוח) בהתאם לטופס שנקבע ובציון הפרטים שנקבעו, ואפשר לקבוע טפסים שונים ופרטים שונים למקרים שונים ולנסיבות שונות; ניתן להוציא תעודת ביטוח באמצעים אלקטרוניים.

(א1) המבטח ימציא למבוטח את תעודת הביטוח שהוציא; הרשות רשאית לתת הוראות לגבי אופן המצאת תעודות הביטוח למבוטחים.

(ב) מקום שבפוליסה אחת מכוסים כלי רכב אחדים, יוציא המבטח תעודת ביטוח נפרדת לכל אחד מכלי הרכב המכוסים בפוליסה.

(ג) לא יוציא מבטח תעודת ביטוח אלא לתקופה שבה הייתה קיימת פוליסה בת-תוקף.

(ד) מבטח המפר הוראה מהוראות סעיף זה, דינו – קנס 5,000 לירות.

(ו) מבטח ישמור עותק של תעודת הביטוח שהוציא, באמצעים אלקטרוניים או בדרך אחרת שאישרה הרשות, ורשאית הרשות לתת הוראות לעניין השמירה של תעודות ביטוח בידי מבטח.

24. (א) מבטח לא יהיה חייב לשלם לפי סעיפים 19 או 21 (א) בקשר לחבות, אם לפני המאורע שגרם למוות או לחבלת הגוף שמהם נובעת החבות בוטלה הפוליסה בהסכמה הדדית או בתוקף הוראה שבפוליסה; אולם לא יהיה לביטול תוקף כלפי הניזוק או שאיריו אלא כעבור עשרים ואחד יום לאחר שניתנה לבעל הפוליסה הודעה בכתב על הביטול.

(ב) ניתנה ההודעה בדואר רשום עם אישור מסירה, יראו את התאריך המסומן באישור המסירה כתאריך מתן ההודעה; הומצאה תעודת הביטוח לבעל הפוליסה באמצעים אלקטרוניים, רשאי המבטח להמציא הודעה על הביטול באמצעים אלקטרוניים, ובלבד שווידא שבעל הפוליסה קיבל את ההודעה, ויראו את תאריך וידוא הקבלה כתאריך מתן ההודעה.

יישום:

בנתוני השאלה עולה כי מדובר בפוליסה קיימת, חברת הביטוח החליטה לבטל את פס"ד שניתן המחייב אותה לשלם למבוטח יומיים לפני מועד פס"ד. ניתן לראות, כי לפי סעיף 24 (א) לפקודת ביטוח מנועי ניתן לבטל את הפוליסה כעבור 21 יום לאחר ניתנה לבעל הפוליסה (המבוטח) הודעה בכתב על הביטול. בענייננו, לא ניתנה למבוטח הודעה כזאת לכן על חברת הביטוח לשלם את מלוא הסכום שניתן בפס"ד.

לפיכך, תשובה א' נכונה.

14. פלוני הורשע בתקיפת קטינה, גרימת חבלה חמורה וסחיטה שלה. בגזר הדין נקבע כי עליו לשלם לקטינה פיצוי בסך מצטבר של 300,000 ש"ח.
- האם רשאי בית המשפט לעשות כן?
- לא, מכיוון שהסכום המקסימום לפיצוי נפגע בהליך פלילי הוא 258,000 ש"ח.
 - כן, רק במקרה שההצמדה והריבית מיום ביצוע העבירה עולות על סכום של 42,000 ש"ח.
 - לא, מכיוון שסכום המקסימום מתייחס לסכום שמוטל על נאשם.
 - כן.

התשובה הנכונה היא ד'.

סעיף 77 לחוק העונשין, התשל"ז 1977

77. (א) הורשע אדם, רשאי בית המשפט לחייבו, בשל כל אחת מן העבירות שהורשע בהן, לשלם לאדם שניזוק על ידי העבירה סכום שלא יעלה על 258,000 שקלים חדשים לפיצוי הנזק או הסבל שנגרם לו.

(ב) קביעת הפיצויים לפי סעיף זה תהא לפי ערך הנזק או הסבל שנגרמו, ביום ביצוע העבירה או ביום מתן ההחלטה על הפיצויים, הכל לפי הגדול יותר.

(ג) לענין גביה, דין פיצויים לפי סעיף זה כדין קנס; סכום ששולם או נגבה על חשבון קנס שיש בצדו חובת פיצויים, ייזקף תחילה על חשבון הפיצויים.

(ד) הורה בית משפט כי פיצוי שהנאשם חויב בו לפי סעיף זה ישולם לשיעורין, והנאשם לא שילם את אחד התשלומים במועדו, תעמוד יתרת החוב לפירעון מיידי.

יישום:

מנתוני השאלה עולה כי פלוני הורשע ב-3 עבירות. 1. תקיפת קטינה 2. גרימת חבלה חמורה 3. סחיטה. לפי סעיף 77 (א) לחוק העונשין הורשע אדם, בית המשפט רשאי לחייבו בשל כל אחת מן העבירות שהורשע בהן בסכום שלא יעלה על 258,000. לפיכך בית המשפט רשאי היה לחייב את פלוני בסכום של עד $3 \times 258,000 = 855,000$ ש"ח. בענייננו, בית המשפט חייב את פלוני בסך מצטבר של 300,000 ש"ח ולפי החוק הוא רשאי היה לעשות כן.

לכן, תשובה ד היא הנכונה.

15. אלמוני הגיש בגיל 33 תלונה, ולפיה בהיותו בן 15 ביצע בו בן משפחה בגיר מעשה סדום. 3 חודשים אחר כך מבקשת הפרקליטות להגיש כתב אישום בעבירה לפי סעיף 351(א) לחוק העונשין. האם ניתן לעשות כן?
- א. לא, העבירה התיישנה.
ב. לא, מכיוון שעברו למעלה מ-7 שנים מיום שהפך אלמוני לבגיר.
ג. כן, בכפוף לאישור היועץ המשפטי לממשלה.
ד. כן, ללא מגבלות.

התשובה הנכונה היא ג'.

סעיף 354 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, סעיף 9 לחוק סדר דין פלילי (נוסח משולב) התשמ"ב-1982

סעיף 354 לחוק העונשין, התשל"ז-1977

354. (א) בעבירות המנויות בסעיף קטן זה, שנעברו בקטין, יחל מנין תקופת ההתיישנות ביום שמלאו לו עשרים ושמונה שנים; ואולם אם חלפה מיום ביצוע העבירה התקופה הנקובה לגביה כאמור בסעיף 9(א) או (א1) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, לפי העניין – לא יוגש כתב אישום אלא באישור היועץ המשפטי לממשלה –

(1) עבירה לפי סעיף 351;

(2) עבירה שעבר האחראי על הקטין כהגדרת "אחראי על קטין או חסר ישע" בסעיף 368א והוא אינו בן משפחה כהגדרת "בן משפחה" בסעיף 351(ה) והיא אחת מן העבירות הבאות:

אינוס – לפי סעיף 345;

בעילה אסורה בהסכמה – לפי סעיף 346(א);

מעשה סדום – לפי סעיף 347(א) או (ב);

מעשה מגונה – לפי סעיף 348(א), (ב), (ג) או (ד);

(3) עבירה מן העבירות המנויות בפסקה (2) שנעברה בקטין בידי בנם או בתם של דודו או דודתו שמלאו להם 15 שנים.

(א1) הוגש כתב אישום, לפי סעיף קטן (א), בעקבות תלונה שהוגשה למשטרה לאחר שמלאו לנפגע העבירה עשרים ושמונה שנים, לא יורשע אדם על סמך עדות יחידה של נפגע העבירה, אלא אם כן יש בחומר הראיות דבר לחיזוקה; כלל כתב האישום גם עבירה שלא כאמור בסעיף קטן (א), תחול הוראת סעיף קטן זה רק לענין עבירה כאמור בסעיף קטן (א).

(ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו גם על מעשה שנעשה לפני יום י"ט באב תש"ן (10 באוגוסט 1990) ובלבד שנתקיימו כל אלה:

(1) המעשה היה עבירה לפי סימן זה כנוסחו בעת עשייתו.

(2) אילו נעשה המעשה לאחר היום האמור היה מהווה עבירה לפי סעיף 351;

(3) העבירה טרם התיישנה לפי סעיף 9 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982.

(ג) (1) בעבירות המנויות בסעיף קטן זה, שנעברו בקטין, בידי מי שמלאו לו חמש עשרה שנים, והוא אינו האחראי על הקטין כאמור בהגדרת "אחראי על קטין או חסר ישע" שבסעיף קטן (א2), בן

משפחה כהגדרתה באותו סעיף קטן, או בנם או בתם של דודו או דודתו של הקטין כאמור בסעיף

קטן (א3), יחל מנין תקופת ההתיישנות ביום שמלאו לקטין עשרים ושלוש שנים; ואולם אם חלפה מיום ביצוע העבירה, התקופה הנקובה לגביה כאמור בסעיף קטן (א) – לא יוגש כתב אישום אלא

באישור היועץ המשפטי לממשלה [5];

(2) ואלה העבירות :

אינוס – לפי סעיף 345 ;

מעשה סדום – לפי סעיף 347(ב) ;

מעשה מגונה – לפי סעיף 348(א), (ב) או (ג).

הוגש כתב אישום, לפי סעיף קטן (ג), בעקבות תלונה שהוגשה למשטרה לאחר שחלפה מיום ביצוע העבירה, התקופה הנקובה לגביה כאמור בסעיף קטן (א) או לאחר שמלאו לקטין 18 שנים, לפי המאוחר, לא יורשע אדם על סמך עדות יחידה של נפגע העבירה אלא אם כן יש בחומר הראיות דבר לחיזוקה ; כלל כתב האישום גם עבירה שלא כאמור בסעיף קטן (ג), תחול הוראת סעיף קטן זה רק לענין העבירה כאמור באותו סעיף קטן.

(ה) הוראות סעיף קטן (ג) יחולו גם על עבירה שביום כניסתו לתוקף של חוק העונשין (תיקון מס' 84), התשס"ה-2005, טרם התיישנה לפי סעיף 9 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, לפי הדין שחל עליה ערב המועד האמור.

16. עורכת דין נקלעה לשוד בנק כשהלכה לפתוח חשבון נאמנות עבור לקוח. במהלך השוד אמר לה השודד כמה דברים באופן אישי. כעת זימנה המשטרה את עורכת הדין לתת עדות במסגרת החקירה. האם היא רשאית להעיד על הדברים שאמר לה השודד?

א. כן, ובלבד שהשודד אינו לקוח שלה.

ב. לא, מכיוון שהיא שהתה בבנק במסגרת ביצוע שירות מקצועי.

ג. כן, מכיוון שמדובר בפשע חמור.

ד. לא, כי השודד נתן בה אמון.

התשובה היא א'.

סעיף 90 לחוק לשכת עורכי הדין, התשל"ז-1977.

90. דברים ומסמכים שהוחלפו בין לקוח לבין עורך דין ויש להם קשר עניני לשירות המקצועי שניתן על ידי עורך הדין ללקוח, לא יגלה אותם עורך הדין בכל הליך משפטי, חקירה או חיפוש, מלבד אם ויתר הלקוח על חסינותם.

"עדות עורך דין 48. (א) דברים ומסמכים שהוחלפו בין עורך דין לבין לקוחו או לבין אדם אחר מטעם הלקוח ויש להם קשר עניני לשירות המקצועי שניתן על ידי עורך הדין ללקוח, אין עורך הדין חייב למסרם כראיה, אלא אם ויתר הלקוח על החסיון ; והוא הדין בעובד של עורך דין אשר דברים ומסמכים שנמסרו לעורך הדין הגיעו אליו אגב עבודתו בשירות עורך הדין.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו גם לאחר שחדל העד להיות עורך דין או עובד של עורך הדין. " (פקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971 - מאגר נבו)

יישום:

נתוני השאלה מלמדים באופן ברור שבעת שהשודד אמר לעורכת הדין את הדברים לא התקיימו ביניהם יחסי עורך דין-לקוח : עורכת הדין נקלעה לשוד הבנק במקרה ; השודד אמר לה את הדברים בעת שהיא טיפלה בעניינו של אדם אחר ; אין בשאלה דבר שעשוי ללמד שהשודד אמר לעורכת הדין את הדברים במטרה להיוועץ עימה כעורכת דין ; ואף אין בשאלה דבר שעשוי ללמד שהוא ידע שהוא מדבר עם עורכת דין.

17. בראיון לחדשות סיפרה דינה ששוטר היכה אותה בסיום הפגנה בלי כל סיבה. לאחר שהשוטר הגיש נגדה תביעת לשון הרע היא מבקשת לתבוע אותו בתביעה שכנגד.
מה עליה לעשות?
- להגיש תביעה שכנגד ולהמציא אותה לשוטר.
 - להגיש תביעה שכנגד ולהמציא אותה לשוטר ולפרקליט המחוז הרלוונטי.
 - להגיש תביעה שכנגד ולהמציא אותה למשטרה.
 - לא ניתן להגיש תביעה שכנגד, שכן הנתבעת הנכונה היא משטרת ישראל והיא אינה בעלת דין בהליך המקורי.

התשובה הנכונה היא ב'.

סעיף 2 לתקנות הנזיקין (אחריות עובדי ציבור), התשס"ו-2006
(א) הוגשה תובענה נגד עובד ציבור שהוא עובד המדינה, כאמור בסעיף 7 לפקודה, יודיע התובע על הגשתה למשרד פרקליט המחוז שבו נמצא מקום מושבו של בית המשפט הדין בתובענה או ליועץ המשפטי לכנסת, לפי הענין; העתק כתב התביעה יצורף להודעה.
(ב) הוגשה תובענה נגד עובד ציבור שהוא עובד רשות ציבורית, כאמור בסעיף 7 לפקודה, יודיע התובע על הגשתה ליועץ המשפטי של הרשות הציבורית; העתק כתב התביעה יצורף להודעה.
(ג) הודעה לפי תקנת משנה (א) או (ב) תהא ערוכה לפי טופס 1 שבתוספת.

יישום:

לפי נתוני השאלה שוטר היכה את דינה, שוטר הינו עובד ציבור לכן בהתאם לסעיף 2 לתקנות הנזיקין, עליה להודיע על הגשת התביעה למשרד פרקליט המחוז שבו נמצא מקום מושבו של בית המשפט הדין בתובענה או ליועץ המשפטי לכנסת.
לפיכך, תשובה ב' היא הנכונה.

18. 7 ילדים בני 11-13 יידו יחד אבנים על בית, וכתוצאה מכך נגרם נזק ניכר לרכוש. דיירי הבית מבקשים לתבוע את שבעת הילדים.
האם הם יכולים לעשות זאת?
- לא, מכיוון שגיל האחריות הפלילית הוא 14 שנים.
 - לא, מכיוון שחלק מהילדים לא חצו את גיל 12.
 - ניתן לתבוע רק את הילדים שחצו את גיל 12.
 - כן, מכיוון שחלק מהילדים חצו את גיל 12 והם פעלו יחד.

התשובה הנכונה היא ג'.

סעיפים 9, 11 לפקודת הנזיקין (נוסח חדש)

9. (א) לא תוגש תובענה נגד אדם על עוולה שעשה אותה בטרם מלאו לו שנים עשרה שנים.
(ב) מי שלא מלאו לו שמונה עשרה שנים יכול לתבוע על עוולה, ובכפוף לסעיף קטן (א) – להיתבע עליה; אולם אין להגיש נגדו תובענה על עוולה הנובעת, במישרין או בעקיפין, מחוזה שעשה.

11. היה כל אחד משני בני-אדם או יותר חבים לפי הוראות פקודה זו, על מעשה פלוני, והמעשה הוא עוולה, יהיו חבים יחד על אותו מעשה כמעוולים יחד וניתנים להיתבע עליה יחד ולחוד.

יישום:

ע"פ נתוני השאלה מדובר על 7 ילדים בטווח גילאים של בין 11-13, היות וחלק מן הילדים טרם מלאו להם 12 שנים בהתאם לסעיף 9(א) לפקודת הנזיקין - לא ניתן יהיה להגיש כנגדם תובענה בטרם מלאו למעוול 12 שנים. ביחס לאחרים שכן מלאו להם 12 שנים סעיף 11 לפקודה קובעת חזקה - כי העוולה תוטל בין כולם והן יחובו יחד ולחוד וזאת גם אם קיים קושי כאמור בחלוקת תפקידו של כל אחד, לפיכך, סעיף ג' הוא הנכון.

19. נורית ננשכה על ידי סוס, נפצעה והגישה תביעה נזיקית נגד דני הבעלים של הסוס. דני טוען כי הוא פטור מאחריות מכיוון שבידו להוכיח שנורית נכנסה לאורווה ללא היתר והתגרתה בסוס.

מה הדין?

א. דני פטור מאחריות מכיוון שמספיק שהנזק נגרם לנורית כתוצאה מהתגרות שלה בסוס.

ב. דני פטור מאחריות אם האורווה היא מקרקעין בבעלותו ונורית הסיגה גבול.

ג. דני פטור מאחריות רק מכיוון שנורית גם הסיגה גבול וגם התגרתה בסוס.

ד. כדי להיפטר מאחריות על דני להוכיח שלא התרשל במאום.

הוועדה הבוחנת כיוונה לחלופה ד' כחלופה הנכונה בהסתמך על הוראות סעיף 50 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] שאלה זו נידונה בעתירה והתקבלה חלופה ב' כחלופה נכונה נוספת.

סעיף 40 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש].

חובת הראיה ברשלנות לגבי חיה

40. בתובענה שהוגשה על נזק והוכח בה שתי אלה:

(1) הנזק נגרם על ידי חיות בר, או על ידי חיה שאינה חיות בר אלא שהנתבע ידע, או חזקה עליו שידע, כי היא מועדת לעשות את המעשה שגרם את הנזק.

(2) הנתבע היה בעל אחת החיות האמורות או היה ממונה עליה - על הנתבע הראיה שלא היתה לגביה התרשלות שיחוב עליה.

יישום:

סעיף 40 לפקודה קובע כך:

אם הנזק נגרם על ידי חיות בר, די בכך שהוכח שהנתבע היה הבעלים של החיה או הממונה עליה. לעומת זאת, אם הנזק נגרם על ידי חיה שאינה חיות בר, על התובע גם להוכיח שהנתבע ידע, או שחזקה עליו שידע, שהחיה מועדת לעשות את המעשה שגרם לנזק.

חלופה ב' התקבלה כחלופה נכונה אף היא מהטעמים הבאים:

לפי סעיף 37 לפקודת הנזיקין "אחריות בעל מקרקעין כלפי מסיג גבול (תיקון מס' 4) תש"ל-1970 האחריות לפי סעיפים 35 ו-36 של בעל מקרקעין או של תופשם, בשל מצבם של המקרקעין, תחזוקתם או תיקונם, לא תחול כלפי מי שנכנס למקרקעין כמסיג גבול, אלא אם הוכיח התובע שנכנס בתום לב ובלי כוונה לעבור עבירה או לעשות עוולה".

על פי ההלכה של בית המשפט העליון, חובת הזהירות של בעל המקרקעין או תופסם בשל מצבם של המקרקעין, תחזוקתם או תיקונם מתפרשת גם על דברים מסוכנים שמוחזקים במקרקעין, כגון בעלי

חיים (ראו למשל ע"פ 186/80 יערי נ' מדינת ישראל, פ"ד לה (1) 769; ע"א 326/88 צימרמן נ' גבראלוב, פ"ד מו (1) 353).

מכאן שאם המקרקעין הם בבעלותו של דני, ונורית הסיגה גבול, אזי דני לא יישא באחריות אלא אם כן נורית הוכיחה שנכנסה למקרקעין בתום לב, בלי כוונה לעבור עבירה או לעשות עוולה. המסקנה אפוא, היא שתנאי סעיף 37 לפקודה מתקיימים בחלופה ב', ועל כן חלופה ב' היא חלופה נכונה גם היא.

20. רחל חתמה על הסכם עם לאה, ולפיו היא תשכור ממנה חנות למשך 5 שנים. לאחר החתימה, בטרם קבלת המפתח, הזמינה רחל ריהוט המותאם באופן ספציפי לחנות בסך של 150,000 ש"ח. לאחר שיעקב המתווך שמע על כך הוא שכנע את לאה להודיע לרחל שההסכם מבוטל כדי שלא תחתום דרכו הסכם חדש עם שוכר שמוכן לשלם יותר. האם רחל יכולה לתבוע פיצוי מיעקב?

א. כן, מכיוון שנגרם לה נזק ממון.
ב. לא, מכיוון שיעקב אינו צד להסכם.
ג. כן, אף אם נגמרה עוגמת נפש בלבד.
ד. לא, עילת התביעה של לאה היא נגד רחל בלבד.

התשובה הנכונה היא א'.

סעיף 62 לפקודת הנזיקין (נוסח חדש).

(א) מי שבזדוניות ובלי צידוק מספיק גורם לאדם שיפר חוזה מחייב כדין שבינו לבין אדם שלישי, הריהו עושה עוולה כלפי אותו אדם שלישי, אולם האדם השלישי לא יוכל להיפרע פיצויים בעד עוולה זו אלא אם סבל על ידי כך נזק ממון.

(ב) לענין סעיף זה, היחסים הנוצרים על ידי נישואין לא ייחשבו כחוזה, ושבייתה והשבתה לא ייחשבו כהפרת חוזה.

דהיינו- אם אדם גרם לאדם אחר להפר חוזה עם צד שלישי, במודעות ובלי צידוק- הוא מבצע עוולה. המשכו של הסעיף קובע כי בכדי להיפרע בפיצויים מהמעוול יש להוכיח כי סבל נזק ממון.

יישום:

בהתאם לסעיף 62 (א) לפקודת הנזיקין ולפי נתוני השאלה, רחל חתמה על הסכם עם לאה לפיו היא תשכור ממנה חנות ל-5 שנים, רחל הזמינה ריהוט מותאם ספציפית למקום המושכר בסך של 150,000. יעקב שכנע את לאה לבטל את ההסכם זאת בידיעה על ההסכם שכבר נחתם וללא צידוק מספיק וגרם בכך שלא תפר חוזה. רחל סבלה מנזק ממון אפוא, מאחר ולא יכולה להשתמש ברהיטים היות והיו מותאמים ספציפית לחנות. לכן רחל יכולה לתבוע את יעקב המתווך ולקבל פיצויים בעד כך. לכן, תשובה א' היא הנכונה.

21. משה סיים את התמחותו במקצוע עריכת הדין, עמד בהצלחה במבחני ההסמכה ופתח משרד עצמאי בתל אביב. כדי לשווק את עצמו החל משה להתקשר לחברות שונות שמצא באינטרנט והציע להן את שירותיו במבצע חד פעמי וחסר תקדים שבו יהיו זכאים לתיק ראשון בחינם. בשלב מסוים שמע משה מחבר אחר שהיה איתו בהתמחות שאסור לו לעשות את זה, ולכן החליט להעסיק מזכירה במשרדו שתעשה את זה במקומו.

האם משה היה רשאי לפעול כפי שפעל?

- א. כן. אין מניעה חוקית לבצע את הפעולות שמשה ביצע, בין בעצמו ובין באמצעות מזכירתו.
- ב. למשה אסור היה לשווק את עצמו כפי שעשה, אך מותר היה לו לעשות כן באמצעות מזכירתו.
- ג. מאחר שמשה מצא את החברות באינטרנט מותר היה לו להתקשר אליהן ולהציע את שירותיו, וגם למזכירה שלו מותר היה לעשות כן.
- ד. אסור היה למשה להתקשר ללקוחות ולהציע להם מבצעים, לא בעצמו ולא באמצעות מזכירתו.

התשובה הנכונה היא ד'.

סעיף 56 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961

56. לא ישדל עורך דין, בעצמו או על ידי אחר, כל אדם למסור לידי עבודה מקצועית.

יישום:

לפני נתוני השאלה עו"ד משה פנה לחברות דרך האינטרנט והציע להם מבצע של תיק ראשון בחינם. לאחר שהבין שאסור לו לעשות זאת הורה למזכירתו לעשות זאת במקומו. ניתן לראות כי התנהגות זאת אסורה לא על ידו ולא ע"י מי מטעמו וזאת בהתאם לסעיף 56 לחוק לשכת עורכי הדין אשר אוסר שידול של עורך דין בעצמו או על ידי אחר למסור עבודה מקצועית. לפיכך, התשובה הנכונה היא ד' – אסור היה למשה להתקשר ולהציע מבצעים לא באמצעותו ולא באמצעות מזכירתו.

22. עו"ד אברהם ועו"ד תמר, בני זוג, התמודדו שניהם על משרה אחת במשרדה של עו"ד דפנה. ביום 1.4.22 שלחה עו"ד דפנה לעו"ד אברהם דואר אלקטרוני הכולל חוזה העסקה. בהודעה הדגישה את החשיבות לקבלת תשובה בהקדם לנוכח עומס עבודה והקציבה לו 7 ימים להחזיר את החוזה חתום. עו"ד אברהם אישר את קבלת הודעת הדואר האלקטרוני. עו"ד אברהם טרם השיב להודעה. בתאריך 5.4.22 הודיעה עו"ד דפנה לעו"ד תמר כי היא התקבלה לעבודה. באותו היום חתמו השניים על הסכם העסקה. במקביל שלחה עו"ד דפנה לעו"ד אברהם עדכון על כך והודעת סיום משא ומתן. עו"ד אברהם פונה אליך באותו היום ומבקש את עצתך.

מה הדין?

- א. הסכם ההעסקה של עו"ד תמר תקף, ועו"ד אברהם כבר לא יכול לקבל את ההצעה בהשבת הסכם ההעסקה חתום עוד באותו היום.
- ב. הסכם ההעסקה של עו"ד תמר לא תקף, ועו"ד אברהם עדיין יכול לקבל את ההצעה בהשבת הסכם העסקה חתום עוד באותו היום למרות הודעת הביטול שקיבל.
- ג. הסכם העסקה של עו"ד תמר לא תקף, ועו"ד אברהם כבר לא יכול לקבל את ההצעה בהשבת שהסכם ההעסקה חתום עוד באותו היום.
- ד. הסכם העסקה של עו"ד תמר תקף, ועו"ד אברהם עדיין יכול לקבל את ההצעה בהשבת הסכם ההעסקה חתום עוד באותו היום למרות הודעת הביטול שקיבל.

התשובה הנכונה היא ד'.

סעיפים 2, 3 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973

2. פנייתו של אדם לחברו היא בגדר הצעה, אם היא מעידה על גמירת דעתו של המציע להתקשר עם הניצע בחוזה והיא מסויימת כדי אפשרות לכרות את החוזה בקיבול ההצעה; הפניה יכול שתהיה לציבור.

חזרה מן ההצעה

3. (א) המציע רשאי לחזור בו מן ההצעה בהודעה לניצע, ובלבד שהודעת החזרה נמסרה לניצע לפני שנתן הודעת קיבול.

(ב) קבע המציע שהצעתו היא ללא חזרה, או שקבע מועד לקיבולה, אין הוא רשאי לחזור בו ממנה לאחר שנמסרה לניצע.

יישום:

בהתאם לנתוני השאלה, עו"ד דפנה פנתה לעו"ד אברהם והציע לו משרה במשרדה ביום 1.4.2022 להצעה זו נקבע מועד לקיבולה עד ליום 7.4.2022, עו"ד. בתאריך 5.4.2022 עו"ד דפנה פנתה לעו"ד תמר הציע לה חוזה ותמר הסכימה וחתמה באותו הרגע.

לפי לשון סעיף 3(ב) לחוק, המועד בו יכלה עו"ד דפנה להודיע לעו"ד אברהם על סיום המו"מ היה יכול להיות רק לאחר 7.4.2022 כלומר, לא לפני מועד הקיבול הנדחה. על כן. דפנה לא יכולה לפנות לאברהם ולסיים את המו"מ לפני מועד הקיבול להצעה ולפני שאברהם הסכים להצעה או דחה אותה.

לפיכך, תשובה ד' היא הנכונה ביותר, הצעתו של אברהם עדיין תקפה, וביחס לתמר השתכלל חוזה.

23. אדם הציג את עצמו כלפי אישה טרם נישואיהם כאדם דתי, אך בפועל, מאחורי גבה של האישה, ניהל אורח חיים חילוני לאחר הנישואין. האישה פונה אליך בטענה שהנישואין מקורם בטעות שהיא תוצאת הטעיה שהטעה אותה בעלה בכך שטרם הנישואין לא גילה לה שהוא חילוני, והיא מבקשת לתבוע אותו בבית המשפט בגין הנזקים הכלכליים והנפשיים שנגרמו במישרין מעניין זה. מה הדין?

א. על אדם מוטלת חובת גילוי משפטית לגלות לבן זוגו מהן אמונותיו ואם הוא אדם דתי, חובה היוצרת עילות חוזיות ונזיקיות שניתן לתבוע בגיןן בבית המשפט. האישה זכאית לפיצויים בגין הטעות.

ב. על אדם מוטלת חובת גילוי משפטית לגלות לבן זוגו מהן אמונותיו ואם הוא אדם דתי, חובה היוצרת עילות חוזיות ונזיקיות שניתן לתבוע בגיןן בבית המשפט, אולם ניתן לתבוע בגיןן פיצויים רק על הנזקים הנפשיים.

ג. על אדם מוטלת חובת גילוי משפטית לגלות לבן זוגו מהם אמונותיו ואם הוא אדם דתי, חובה היוצרת עילות חוזיות ונזיקיות שניתן לתבוע בגיןן בבית המשפט, אולם ניתן לתבוע בגיןן פיצויים רק על הנזקים הכלכליים.

ד. על אדם לא מוטלת חובת גילוי משפטית לגלות לבן זוגו מהן אמונותיו ואם הוא אדם דתי היוצרת עילות חוזיות ונזיקיות שניתן לתבוע בגיןן בבית המשפט.

התשובה הנכונה היא ד'.

סעיף 15 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973, בע"מ 5827/19 פלוני נ' פלונית.

15. מי שהתקשר בחוזה עקב טעות שהיא תוצאת הטעיה שהטעהו הצד השני או אחר מטעמו, רשאי לבטל את החוזה; לענין זה, "הטעיה" – לרבות אי-גילויין של עובדות אשר לפי דין, לפי נוהג או לפי הנסיבות היה על הצד השני לגלותן.

בע"מ 5827/19 פלוני נ' פלונית (נבו 16.08.2021) "לעמדת השופטת וילנר שורה ארוכה של שיקולי מדיניות, ובהם: השאיפה להימנע מפגיעה בפרטיות על ידי עיסוק משפטי בהיבטים האינטימיים-הרגשיים והאישיים ביותר של האדם; הרצון למנוע הצפה של בתי המשפט בסוגיות אלה; השאיפה שלא לפגוע באוטונומיה של האדם וביכולתו לעצב את סיפור חייו – כל אלה מובילים למסקנה שלפיה אין להכיר בחובת גילוי משפטית המוטלת על בן זוג לגלות לבן זוגו האחר על נטיותיו המיניות טרם הנישואין או במהלכם, כמו גם באשר לאמונותיו של אדם והיותו אדם דתי או אמוני. ודוק, אין בכך כדי לשלול הכרה בחובתו המוסרית-ערכית של האדם לגילוי כאמור. משכך, צדק ביהמ"ש לענייני משפחה כאשר הורה על מחיקת תביעת המשיבות על הסף. השופטים ע' פוגלמן ונ' סולברג מסכימים כי שיקולי מדיניות משפטית מוליכים למסקנה כי אין להכיר בחובת גילוי משפטית, בין בני זוג בטרם הנישואין, של נטייה מינית או של אמונה ומחויבות דתית ומוסיפים הערות ספורות, לרבות באשר לקווי הגבול הכלליים ששרטטה השופטת י' וילנר בין הקטגוריות השונות, ובפרט בין הקטגוריה השניה לשלישית. השופטת וילנר מתייחסת לכך בסיום חוות-דעתה."

יישום:

בהתאם לנתוני השאלה האישה מבקשת לתבוע את בעלה בגין אמונתו טרם הנישואים אשר השתנתה לאחר הנישואים, לפי פס"ד פלוני נ' פלונית נקבע כי: "אין להכיר בחובת גילוי משפטית המוטלת על בן זוג לגלות לבן זוגו האחר על נטיותיו המיניות טרם הנישואין או במהלכם, כמו גם באשר לאמונותיו של אדם והיותו אדם דתי או אמוני".
לכן תשובה ד' היא הנכונה.

24. רמי ורעייתו הם הבעלים של חברת "אריחים בע"מ" (להלן: "החברה"). שמשון ורעייתו (להלן: "הזוג") הגיעו למשרדי התצוגה של החברה וביקשו לקנות אריחים. רמי התנה את מכירת האריחים בכך ש-80% מהתמורה תשולם במזומן בהתאם להתקשרות מול החברה, וטען שזו הדרך היחידה להבטיח שמחיר האריחים לא יעלה וכי אלה יסופקו לזוג במהרה. כל זאת עשה רמי הגם שכבר באותו מועד ידע כי החברה אינה יכולה לעמוד בהתחייבותיה, כי זו מרוקנת מכל נכסיה, וכי האריחים לא יסופקו לזוג. שמשון ורעייתו, אנשים ישרים ונאיבים, השתכנעו מדבריו של רמי, חתמו על ההזמנה ושילמו לחברה את שנדרשו. האריחים לא סופקו.
בני הזוג הגישו תביעה נגד החברה וכן נגד רמי באופן אישי.
מה הדין?
א. בית המשפט רשאי לייחס לרמי את החוב של החברה היות שרמי עשה שימוש מודע וחריג באישיות המשפטית של החברה כדי להונות את הזוג.

- ב. בית המשפט אינו רשאי לייחס לרמי את החוב של החברה היות שהזוג התקשר עם החברה ולא עם רמי באופן אישי.
- ג. בית המשפט רשאי לייחס לרמי את החוב של החברה היות שרמי הוא זה ששכנע את הזוג לבצע את ההתקשרות עם החברה, ורמי, בשונה מהחברה הוא זה שבפועל התקשר עם הזוג.
- ד. בית המשפט אינו רשאי לייחס לרמי את החוב של החברה היות שרמי אינו הבעלים היחיד של החברה.

התשובה הנכונה היא א'.

סעיף 6 לחוק החברות, התשנ"ט-1999

6. (א) (1) בית משפט רשאי לייחס חוב של חברה לבעל מניה בה, אם מצא כי בנסיבות הענין צודק ונכון לעשות כן, במקרים החריגים שבהם השימוש באישיות המשפטית הנפרדת נעשה באחד מאלה:

- (א) באופן שיש בו כדי להונות אדם או לקפח נושה של החברה;
- (ב) באופן הפוגע בתכלית החברה ותוך נטילת סיכון בלתי סביר באשר ליכולתה לפרוע את חובותיה, ובלבד שבעל המניה היה מודע לשימוש כאמור, ובשים לב לאחזקותיו ולמילוי חובותיו כלפי החברה לפי סעיפים 192 ו-193 ובשים לב ליכולת החברה לפרוע את חובותיה.
- (2) לענין סעיף קטן זה, יראו אדם כמודע לשימוש כאמור בפסקה (1)(א) או (ב) גם אם חשד בדבר טיב ההתנהגות או בדבר אפשרות קיום הנסיבות, שגרמו לשימוש כאמור, אך נמנע מלברר, למעט אם נהג ברשלנות בלבד.
- (ב) בית משפט רשאי לייחס תכונה, זכות או חובה של בעל מניה לחברה או זכות של החברה לבעל מניה בה, אם מצא כי בנסיבות הענין, צודק ונכון לעשות כן בהתחשב בכוונת הדין או ההסכם החלים על הענין הנדון לפניו.
- (ג) בית משפט רשאי להשעות זכותו של בעל מניה לפירעון חובו מאת החברה עד לאחר שהחברה פרעה במלואן את כל התחייבויותיה כלפי נושים אחרים של החברה, אם מצא כי התקיימו התנאים לייחוס חוב של החברה לבעל המניה כאמור בסעיף קטן (א).
- (ד) בסעיף זה ובסעיף 7, "בית המשפט" – בית המשפט שלו הסמכות לדון בתובענה.

יישום:

לפי נתוני השאלה, רמי הונה את הקונים בחנות בכך שמכר להם סחורה שידע כי לא תסופק להם. הקונים בחנות מעוניינים לתבוע את רמי באופן אישי ואת החברה בכך שמכרו להם את האריחים שלא סופקו. בהתאם לסעיף 6 לחוק החברות, ניתן יהיה לתבוע את רמי באופן אישי כי הוא בעל מניות בחברה והוא הונה את בני הזוג. לכן תשובה א' היא הנכונה.

25. בחברה פרטית הוחלט לזמן את בעלי המניות לדיון של האסיפה הכללית שיתקיים בתאריך 18.8.2022. ההזמנות נמסרו לבעלי המניות ביום 1.8.2022, למעט בעל מניות אחד (רני) ששהה בחו"ל בדיוק באותו המועד ועם שובו מחו"ל, ביום 15.8.2022 נמסרה לו ההזמנה. רני אמנם הגיע לאסיפה, ואולם נתקבלו בה כמה החלטות שהתנגד להן. רני מעוניין לעתור לבית המשפט בבקשה לבטל את אותן ההחלטות מהטעם שלא זומן לאסיפה במועד הנדרש לפי החוק וכי בשל ההתראה הקצרה שניתנה לו אף לא הספיק להתכונן כראוי לאסיפה.

מה הדין?

- א. בית המשפט רשאי להורות על ביטול ההחלטות.
- ב. בית המשפט אינו רשאי להורות על ביטול בדיעבד של החלטות שקיבלה האסיפה הכללית.
- ג. בית המשפט רשאי להורות על ביטול ההחלטות, ובלבד שרני מחזיק לפחות 15% מההון המונפק של החברה.
- ד. היות שרני השתתף באסיפה ומדובר בפגם שנוגע למועד כינוסה, רני אינו רשאי לדרוש את ביטולן של ההחלטות.

התשובה הנכונה היא ד'.

סעיפים 67, 91 לחוק החברות, התשנ"ט-1999

67. הזמנה לאסיפה כללית בחברה פרטית תימסר לכל מי שזכאי להשתתף בה, לא יאוחר משבעה ימים לפני המועד לכינוסה ובלבד שלא תימסר למעלה מארבעים וחמישה ימים לפני מועד כינוסה, והכל אם לא נקבע אחרת בתקנון.

91. (א) בית המשפט רשאי, לבקשת בעל מניה, להורות על ביטולה של החלטה שהתקבלה באסיפה כללית שהתכנסה או שהתנהלה בלא שהתקיימו התנאים הקבועים לכך לפי חוק זה או בתקנון.

(ב) היה הפגם בכינוס נוגע להודעה לגבי מקום כינוס האסיפה או מועדה, לא יהיה רשאי בעל מניה שהגיע לאסיפה על אף הפגם, לדרוש את ביטול ההחלטה.

יישום:

לפי נתוני השאלה, רני בעל מניות בחברה שהה בחו"ל בעת חלוקת ההזמנות לדיון לאסיפה הכללית. ההזמנה נמסרה לו ביום 15.8.2022 בעוד האסיפה התרחשה ביום 18.8.2022. רני הגיע לאסיפה במועד אך לטענתו לא הספיק להתכונן כנדרש לאסיפה. בהתאם לסעיף 91 (ב) מדובר בפגם הנוגע להודעה לגבי מיקום כינוס האסיפה, ורני נכח בה, לכן לא יהיה רשאי לדרוש את ביטול ההחלטה. לפיכך, תשובה ד' היא הנכונה.

26. רו"ח מליסה מכהנת כרואת חשבון מבקרת של חברה ציבורית. בעלי המניות בחברה החליטו לסיים את העסקתה בחברה באופן מיידי.

מה הדין?

- א. ככלל, לאסיפה הכללית לא נתונה הסמכות לקבל החלטה בדבר סיום העסקתה של מליסה.
- ב. לאסיפה הכללית נתונה הסמכות לקבל החלטה בדבר סיום העסקתה של מליסה במקרה שבו ניתנה למליסה הזדמנות להופיע לשימוע בפני ועדת הביקורת, וזו מסרה את עמדתה בעניין לאסיפה הכללית.
- ג. לאסיפה הכללית לא נתונה הסמכות לקבל החלטה בדבר סיום העסקתה של מליסה למעט במקרה שבו דירקטוריון החברה נמנע מלקבל החלטה כאמור.
- ד. לאסיפה הכללית נתונה הסמכות לקבל החלטה בדבר סיום העסקתה של מליסה, ובלבד שקודם לכן אושר הדבר גם על ידי דירקטוריון החברה.

התשובה הנכונה היא תשובה ב'.

סעיפים 57, 162 לחוק החברות, התשנ"ט-1999

57. החלטות החברה בעניינים האלה יתקבלו באסיפה הכללית:

(1) שינויים בתקנון כאמור בסעיף 20;

(2) הפעלת סמכויות הדירקטוריון בהתאם להוראות סעיף 52(א);

(3) מינוי רואה החשבון המבקר של החברה, תנאי העסקתו והפסקת העסקתו בהתאם להוראות סעיפים 154 עד 167;

(4) מינוי דירקטורים חיצוניים בהתאם להוראות סעיף 239;

(5) אישור פעולות ועסקאות הטעונות אישור האסיפה הכללית לפי הוראות סעיפים 255 ו-268 עד 275;

(6) הגדלת הון המניות הרשום והפחתתו בהתאם להוראות סעיפים 286 ו-287;

(7) מיזוג כאמור בסעיף 320(א);

(8) פירוק חברה בידי בית המשפט לפי סעיף 1342(1), פירוקה מרצון לפי סעיף 342כד, או פירוקה מרצון בהליך מזורז לפי סעיף 342מב.

162. (א) האסיפה הכללית רשאית לסיים את כהונתו של רואה החשבון המבקר.

(ב) בחברה ציבורית או בחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב שעל סדר יומה סיום כהונתו של רואה חשבון מבקר או אי חידוש הכהונה, תובא עמדתה של ועדת הביקורת בפני האסיפה הכללית, לאחר שנתנה לרואה החשבון המבקר הזדמנות סבירה להביא את עמדתו בפניה.

יישום:

לפי נתוני השאלה, מליסה רו"ח מבקרת של החברה, בהתאם לסעיף 57(3) מינוי רו"ח והפסקת העסקתו תתקבל בהחלטה באסיפה הכללית. בעלי המניות רשאים לסיים את כהונת רו"ח המבקר וזאת בהתאם לסעיף 162(א) לחוק. לפיכך, תשובה ב' היא הנכונה.

27. איזה מההגדים הבאים מתאר נכונה את מהותם של המבחן הרווח ומבחן יכולת הפירעון?

א. מבחן הרווח הוא מבחן משני חשבונאי-טכני, ואילו מבחן יכולת הפירעון הוא מבחן עיקרי הסתברותי ומהותי, המתבסס על הערכה ועל אומדן של יכולת החברה לפרוע את חובותיה כלפי העתיד.

ב. מבחן הרווח הוא מבחן עיקרי הסתברותי ומהותי, המתבסס על הערכה ועל אומדן של יכולת החברה להשיא רווחים בעתיד, ואילו מבחן יכולת הפירעון הוא מבחן משני חשבונאי טכני וצופה פני העבר.

ג. מבחן הרווח הוא מבחן עיקרי חשבונאי-טכני וצופה פני עתיד, ואילו מבחן יכולת הפירעון הוא מבחן משני הסתברותי ומהותי, המתבסס על הערכה ועל אומדן של יכולת החברה לפרוע את חובותיה בעבר.

ד. מבחן הרווח הוא מבחן משני הסתברותי ומהותי, המתבסס על הערכה ועל אומדן של יכולת החברה לפרוע את חובותיה בעבר, ואילו מבחן יכולת הפירעון הוא מבחן עיקרי חשבונאי-טכני וצופה פני עתיד.

התשובה הנכונה היא א'.

סעיפים 302, 303 לחוק החברות, התשנ"ט-1999

302. (א) חברה רשאית לבצע חלוקה מתוך רווחיה (להלן - מבחן הרווח), ובלבד שלא קיים חשש סביר שהחלוקה תמנע מן החברה את היכולת לעמוד בחבוייתה הקיימות והצפויות, בהגיע מועד קיומן (להלן - מבחן יכולת הפרעון).

(ב) בסעיף זה – "רווחים", לענין מבחן הרווח - יתרת עודפים או עודפים שנצברו בשנתיים האחרונות, לפי הגבוה מבין השניים, והכל על פי הדוחות הכספיים המותאמים האחרונים, המבוקרים או הסקורים, שערכה החברה, תוך הפחתת חלוקות קודמות אם לא הופחתו כבר מן העודפים, ובלבד שהמועד שלגביו נערכו הדוחות אינו מוקדם ביותר משישה חודשים ממועד החלוקה;

"רווחים", לענין מבחן הרווח – יתרת עודפים או עודפים שנצברו בשנתיים האחרונות, לפי הגבוה מבין השניים, והכל על פי הדוחות הכספיים המותאמים האחרונים, המבוקרים או הסקורים, שערכה החברה, תוך הפחתת חלוקות קודמות אם לא הופחתו כבר מן העודפים, ובלבד שהמועד שלגביו נערכו הדוחות אינו מוקדם ביותר משישה חודשים ממועד החלוקה;

"דוחות כספיים מותאמים" - דוחות כספיים מותאמים למדד או דוחות כספיים הבאים או שיבואו במקומם, והכל לפי כללי חשבונאות מקובלים;

"עודפים" - סכומים הכלולים בהון העצמי של חברה ושמקורם ברווח הנקי שלה כפי שנקבע לפי כללי חשבונאות מקובלים, וכן סכומים אחרים הכלולים בהון העצמי לפי כללי חשבונאות מקובלים ושאינם הון מניות או פרמיה, שהשר קבע שיראו אותם כעודפים.

"עודפים" – סכומים הכלולים בהון העצמי של חברה ושמקורם ברווח הנקי שלה כפי שנקבע לפי כללי חשבונאות מקובלים, וכן סכומים אחרים הכלולים בהון העצמי לפי כללי חשבונאות מקובלים ושאינם הון מניות או פרמיה, שהשר קבע שיראו אותם כעודפים.

(ג) השר רשאי לקבוע הוראות לענין חזקות בדבר עמידתה של חברה בתנאי מבחן יכולת הפרעון וכן פטורים או הקלות לענין התאמת הדוחות הכספיים.

303. (א) בית המשפט רשאי, לבקשת חברה, לאשר לה לבצע חלוקה שלא מקיימת את מבחן הרווח, ובלבד ששוכנע שמתקיים מבחן יכולת הפרעון.

(ב) חברה תודיע לנושיה על הגשת בקשה לבית המשפט כאמור בסעיף קטן (א) באופן שיקבע השר.

(ג) נושה רשאי לפנות לבית המשפט ולהתנגד לבקשת החברה להתיר לה ביצוע חלוקה.

(ד) בית המשפט רשאי, לאחר שנתן לנושים שהתנגדו הזדמנות להשמיע את טענותיהם, לאשר את בקשת החברה, כולה או חלקה, לדחותה או להתנות את אישורו בתנאים.

יישום:

ע"פ סעיף 303 ניתן להבין כי מבחן הרווח מבחן משני, זאת לאור העובדה כי גם אם מבחן זה אינו מתקיים - רשאי בימ"ש לבקשת החברה לאשר חלוקה על סמך מבחן יכולת הפרעון.

סעיף 302 קובע כי מבחן הרווח מבוסס על דוחות כספיים חשבונניים שערכה החברה דהיינו מדובר במבחן חשבונאי טכנאי, בניגוד לחלופה ד' המציגה את מבחן זה כמבחן הסתברותי מהותי. משכך החלופה הנכונה ביותר היא חלופה א'.

28. איזה מההיגדים הבאים מתאר נכונה את הסמכויות הנתונות באופן רגיל בידי דירקטוריון החברה והאסיפה הכללית?

- א. בסמכות האסיפה הכללית לקבל החלטות, בין היתר, בדבר העברת סמכותה הקבועה בחוק לאחד מהאורגנים האחרים בחברה, ביצוע שינויים בתקן ומינוי דירקטורים חיצוניים, ובסמכות דירקטוריון החברה לקבל החלטות, בין היתר, בדבר פיטוריו ומינוי של מנכ"ל החברה, בדיקת מצבה הכספי של החברה ושינוי התקנון של החברה.
- ב. בסמכות האסיפה הכללית לקבל החלטות, בין היתר, בדבר ביצוע שינויים בתקנון החברה, הפעלת סמכויות הדירקטוריון ומינוי דירקטורים חיצוניים, ובסמכות דירקטוריון החברה לקבל החלטות, בין היתר, בדבר קביעת תוכניות הפעולה של החברה ופיטוריו של מנכ"ל החברה.
- ג. בסמכות האסיפה הכללית לקבל החלטות, בין היתר, בדבר פיטוריו ומינוי של מנכ"ל החברה, בדיקת מצבה הכספי של החברה ושינוי התקנון של החברה, ובסמכות דירקטוריון החברה לקבל החלטות, בין היתר, בדבר העברת סמכותו הקבועה בחוק לאחד מהאורגנים האחרים בחברה, ביצוע שינויים בתקנון ומינוי דירקטורים חיצוניים.
- ד. בסמכות האסיפה כללית לקבל החלטות, בין היתר, בדבר הגדלת הון המניות הרשום והפחתתו, פיטוריו ומינויו של מנכ"ל החברה וקביעת תוכניות הפעולה של החברה, ובסמכות דירקטוריון החברה לקבל החלטות, בין היתר, בדבר שינוי תקנון החברה, מינוי דירקטורים חיצוניים והנפקה של סדרות חוב.

התשובה הנכונה היא ב'.

סעיפים 57, 92, 250 לחוק החברות, התשנ"ט-1999

57. החלטות החברה בעניינים האלה יתקבלו באסיפה הכללית:

- (1) שינויים בתקנון כאמור בסעיף 20;
- (2) הפעלת סמכויות הדירקטוריון בהתאם להוראות סעיף 52(א);
- (3) מינוי רואה החשבון המבקר של החברה, תנאי העסקתו והפסקת העסקתו בהתאם להוראות סעיפים 154 עד 167;
- (4) מינוי דירקטורים חיצוניים בהתאם להוראות סעיף 239;
- (5) אישור פעולות ועסקאות הטעונות אישור האסיפה הכללית לפי הוראות סעיפים 255 ו-268 עד 275;
- (6) הגדלת הון המניות הרשום והפחתתו בהתאם להוראות סעיפים 286 ו-287;
- (7) מיזוג כאמור בסעיף 320(א);
- (8) פירוק חברה בידי בית המשפט לפי סעיף 1342(1), פירוקה מרצון לפי סעיף 342כד, או פירוקה מרצון בהליך מזורז לפי סעיף 342מב.

92. (א) הדירקטוריון יתווה את מדיניות החברה ויפקח על ביצוע תפקידי המנהל הכללי ופעולותיו, ובכלל זה –

- (1) יקבע את תכניות הפעולה של החברה, עקרונות למימון וסדרי עדיפויות ביניהן;
- (2) יבדוק את מצבה הכספי של החברה, ויקבע את מסגרת האשראי שהחברה רשאית ליטול;
- (3) יקבע את המבנה הארגוני ואת מדיניות השכר והתגמול;

(4)רשאי להחליט על הנפקה של סדרת איגרות חוב;
(5)אחראי לעריכת הדוחות הכספיים ולאישורם, כאמור בסעיף 171;
(6)ידווח לאסיפה השנתית על מצב עניני החברה ועל התוצאות העסקיות כאמור בסעיף 173;
(7)ימנה ויפטר את המנהל הכללי כאמור בסעיף 250;
(8)יחליט בפעולות ובעסקאות הטעונות אישורו לפי התקנון או לפי הוראות סעיפים 255 ו-268 עד 275;
(9)רשאי להקצות מניות וניירות ערך המירים למניות עד גבול הון המניות הרשום של החברה, לפי הוראות סעיף 288;
(10)רשאי להחליט על חלוקה כאמור בסעיפים 307 ו-308;
(11)יחווה דעתו על הצעת רכש מיוחדת כאמור בסעיף 329;
(12)בחברה ציבורית ובחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב – יקבע את המספר המזערי הנדרש של דירקטורים בדירקטוריון, שעליהם להיות בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, כמשמעותה לפי סעיף 240 (בחוק זה – דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית);
הדירקטוריון יקבע את המספר המזערי כאמור בהתחשב, בין השאר, בסוג החברה, גודלה, היקף פעילות החברה ומורכבות פעילותה, ובכפוף למספר הדירקטורים שנקבע בתקנון לפי סעיף 219.
(12)בחברה ציבורית ובחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב – יקבע את המספר המזערי הנדרש של דירקטורים בדירקטוריון, שעליהם להיות בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, כמשמעותה לפי סעיף 240 (בחוק זה – דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית);
הדירקטוריון יקבע את המספר המזערי כאמור בהתחשב, בין השאר, בסוג החברה, גודלה, היקף פעילות החברה ומורכבות פעילותה, ובכפוף למספר הדירקטורים שנקבע בתקנון לפי סעיף 219.
(ב)סמכויות הדירקטוריון לפי סעיף זה אינן ניתנות לאצילה למנהל הכללי למעט כמפורט בסעיף 288(ב)(2).

250. המנהל הכללי ימונה ויפוטל בידי הדירקטוריון, אלא אם כן נקבע אחרת בתקנון.

יישום:

חלופה ב' היא החלופה הנכונה ביותר ולפי הפירוט הבא:
(ה) בסמכות האסיפה הכללית לקבל החלטות, בין היתר, בדבר ביצוע שינויים בתקנון החברה, (סעיף 57(1)) הפעלת סמכויות הדירקטוריון(סעיף 57(2)) ומינוי דירקטורים חיצוניים,(סעיף 57(4)) ובסמכות דירקטוריון החברה לקבל החלטות, בין היתר, בדבר קביעת תוכניות הפעולה של החברה (סעיף 92(1)) ופיטוריו של מנכ"ל החברה(סעיף 250).

קראו את הקטע שלהלן והשיבו על 3 השאלות הבאות (29- 31):

נתונות העבירות הבאות שנחקקו ביום 1.1.1998:
עבירה 1: הגורם בכוונה חבלה לאדם, דינו – מאסר עשר שנים.
עבירה 2: הגורם במזיד חבלה לאדם, דינו – מאסר שבע שנים.
עבירה 3: הגורם בהתרשלות חבלה לאדם, דינו – מאסר ארבע שנים.
עבירה 4: על אף האמור בעבירה 3, הגורם בהתרשלות חבלה לבן – זוגו, דינו – מאסר חמש שנים.

29. יוסף גרם חבלה ברשלנות לבת זוגו דינה ביום 1.7.2021 ביום 1.9.2021 הושלמו הליכי הגירושין ביניהם והם אינם בני זוג עוד. ביום 1.11.2021 נידון יוסף בגין מעשיו. בית המשפט קבע כי יוסף אכן גרם חבלה ברשלנות לדינה.

מה העונש המרבי שניתן לגזור על יוסף?

א. שנות מאסר.

ב. 3 שנות מאסר.

ג. 4 שנות מאסר.

ד. 5 שנות מאסר.

התשובה הנכונה היא ב'.

סעיפים 90א, 90ב לחוק העונשין, התשל"ז-1977

90א. בכל מקום בחיקוק שנחקק לפני תחילתו של חוק העונשין (תיקון מס' 39) (חלק מקדמי וחלק כללי), תשנ"ד-1994 (בפרק זה - חוק העונשין תיקון מס' 39), ושבזו היסוד הנפשי שבעבירה בא לידי ביטוי במונח –

(1) "זדון" או "מזיד" - יהיה היסוד הנפשי הדרוש להתהוות העבירה - מודעות כאמור בסעיף 20(א) רישא, ולענין תוצאת המעשה הנמנית עם פרטי העבירה - גם פזיזות;

(2) "בכוונה" - מקום שהמונח אינו מתייחס לתוצאת המעשה הנמנית עם פרטי העבירה, יתפרש המונח כמניע שמתוכו נעשה המעשה או כמטרה להשיג יעד כפי שנקבע בעבירה, לפי ההקשר;

(3) "ביודעין" או מונח בעל משמעות דומה - יתפרש המונח כמחשבה פלילית כאמור בסעיף 20(א);

(4) "יש לו יסוד להניח" או ביטוי בעל משמעות דומה - יתפרש הביטוי כאדם שחשד, כאמור בסעיף 20(ג)(1);

(5) "התרשלות" - יתפרש המונח כרשלנות כאמור בסעיף 21.

עונש על עבירת רשלנות (תיקון מס' 43) תשנ"ה-1995

90ב. בכל מקום בחיקוק שנחקק לפני תחילתו של חוק העונשין תיקון מס' 39, ושבזו היסוד הנפשי הנדרש להתהוות העבירה הוא רשלנות, ולאותה עבירה נקבע עונש מאסר העולה על שלוש שנים - יהיה העונש בשל אותה עבירה, מאסר שלוש שנים.

יישום:

לפי נתוני השאלה, בית המשפט קבע כי יוסף גרם חבלה ברשלנות לדינה. בהתאם לסעיף 90ב היסוד הנפשי הנדרש להתהוות העבירה הוא רשלנות, ולאותה עבירה נקבע עונש מאסר העולה על שלוש שנים – יהיה העונש בשל אותה עבירה, מאסר 3 שנים.

לפיכך, העונש המירבי שניתן לגזור על יוסף הוא 3 שנים לכל היותר והתשובה הנכונה היא ב'.

30. לאה שידלה את ראובן ושמעון לבצע בצוותא שוד. במהלך השוד גרם ראובן בכוונה חבלה למאבטח שניסה למנוע את השוד, וזאת בלי ידיעה או הסכמה של שמעון או של לאה. אדם סביר יכול היה להיות מודע בנסיבות העניין ראובן יחבול במאבטח. לשמעון וללאה נודע על חבלתו של המאבטח רק לאחר שהשוד הסתיים.

מהי האחריות הפלילית של שמעון לחבלת המאבטח?

- א. שמעון יישא באחריות פלילית בעבירה 1 בגין חבלת המאבטח.
- ב. שמעון יישא באחריות פלילית בעבירה 2 בגין חבלת המאבטח.
- ג. שמעון יישא באחריות פלילית בעבירה 3 בגין חבלת המאבטח.
- ד. אין שלמעון אחריות פלילית בגין חבלת המאבטח.

התשובה הנכונה היא תשובה ב'.

סעיפים 20, 34א, 90 לחוק העונשין, התשל"ז-1977

20. (א) מחשבה פלילית - מודעות לטיב המעשה, לקיום הנסיבות ולאפשרות הגרימה לתוצאות המעשה, הנמנים עם פרטי העבירה, ולענין התוצאות גם אחת מאלה:

(1) כוונה - במטרה לגרום לאותן תוצאות;

(2) פזיזות שבאחת מאלה:

(א) אדישות - בשוויון נפש לאפשרות גרימת התוצאות האמורות;

(ב) קלות דעת - בנטילת סיכון בלתי סביר לאפשרות גרימת התוצאות האמורות, מתוך תקווה להצליח למנען.

(ב) לענין כוונה, ראייה מראש את התרחשות התוצאות, כאפשרות קרובה לוודאי, כמוה כמטרה לגרמן.

(ג) לענין סעיף זה –

(1) רואים אדם שחשד בדבר טיב ההתנהגות או בדבר אפשרות קיום הנסיבות כמי שהיה מודע להם, אם נמנע מלבררם;

(2) אין נפקה מינה אם נעשה המעשה באדם אחר או בנכס אחר, מזה שלגביו אמור היה המעשה להיעשות.

34א. (א) עבר מבצע, אגב עשיית העבירה, עבירה שונה ממנה או נוספת לה, כאשר בנסיבות הענין, אדם מן היישוב יכול היה להיות מודע לאפשרות עשייתה –

(1) יישאו באחריות לה גם המבצעים בצוותא הנותרים; ואולם, נעברה העבירה השונה או הנוספת בכוונה, ישאו המבצעים הנותרים באחריות לה כעל עבירה של אדישות בלבד;

(2) יישא באחריות לה גם המשדל או המסייע, כעבירה של רשלנות, אם קיימת עבירה כזאת באותו יסוד עובדתי.

(ב) הרשיע בית המשפט נאשם על פי סעיף קטן (א) (1) בעבירה שנקבע לה עונש חובה, רשאי הוא להטיל עליו עונש קל ממנו.

90. בכל מקום בחיקוק שנחקק לפני תחילתו של חוק העונשין (תיקון מס' 39) (חלק מקדמי וחלק כללי), תשנ"ד-1994 (בפרק זה - חוק העונשין תיקון מס' 39), ושבזו היסוד הנפשי שבעבירה בא לידי ביטוי במונח –

(1) "זדון" או "מזיד" - יהיה היסוד הנפשי הדרוש להתהוות העבירה - מודעות כאמור בסעיף

20(א) רישה, ולענין תוצאת המעשה הנמנית עם פרטי העבירה - גם פזיזות;

" (2) בכוונה" - מקום שהמונח אינו מתייחס לתוצאת המעשה הנמנית עם פרטי העבירה, יתפרש המונח כמניע שמתוכו נעשה המעשה או כמטרה להשיג יעד כפי שנקבע בעבירה, לפי ההקשר;

- (3) "ביודעין" או מונח בעל משמעות דומה - יתפרש המונח כמחשבה פלילית כאמור בסעיף 20(א);
- (4) "יש לו יסוד להניח" או ביטוי בעל משמעות דומה - יתפרש הביטוי כאדם שחשד, כאמור בסעיף 20(ג)(1);
- (5) "התרשלות" - יתפרש המונח כרשלנות כאמור בסעיף 21.

יישום:

לפי נתוני השאלה, ניתן לראות כי מדובר בשוד שנערך בצוותא ובונוסף ראובן אחד מהמצבעים ביצע עבירה שונה או נוספת אגב עשיית השוד(העבירה)גרם בכוונה חבלה למאבטח. נתון בשאלה כי לאה ושמעון לא ידעו ולא הסכימו לעבירה הנוספת שביצע ראובן, אבלנרשם כי אדם סביר יכול היה לדעת כי תיגרם למאבטח חבלה. כל אלו מקיימים את תנאי החלת סעיף 34 לחוק העונשין. בהתאם לסעיף 34(1) מדובר בעבירה שנעשתה בכוונה ולכן המבצעים בצוותא יישאו באחריות פלילית עד לקמה של אדישות בלבד. על כן, מכל 4 הסעיפים שהוועדה הבוחנת צרפה היה על הנבחן לחפש את סעיף העבירה המייחס עבירה של אדישות בלבד כאמור עבירה מס 2 ומשכך החלופה הנכונה היא כאמור ב.

31. מהי האחריות הפלילית של לאה לחבלת המאבטח?

- א. אין ללאה אחריות פלילית בגין חבלת המאבטח.
- ב. לאה תישא באחריות פלילית בעבירה 1 בגין חבלת המאבטח.
- ג. לאה תישא באחריות פלילית בעבירה 2 בגין חבלת המאבטח.
- ד. לאה תישא באחריות פלילית בעבירה 3 בגין חבלת המאבטח.

הוועדה הבוחנת כיוונה לחלופה ד' כחלופה הנכונה (הלשכה קיבלה גם את חלופה ג').

סעיף 34 לחוק העונשין, התשל"ז – 1977

34. (א) עבר מבצע, אגב עשיית העבירה, עבירה שונה ממנה או נוספת לה, כאשר בנסיבות הענין, אדם מן היישוב יכול היה להיות מודע לאפשרות עשייתה –

(1) יישאו באחריות לה גם המבצעים בצוותא הנותרים; ואולם, נעברה העבירה השונה או הנוספת בכוונה, ישאו המבצעים הנותרים באחריות לה כעל עבירה של אדישות בלבד;

(2) יישא באחריות לה גם המשדל או המסייע, כעבירה של רשלנות, אם קיימת עבירה כזאת באותו יסוד עובדתי.

יישום:

כבוד הוועדה הבוחנת בחרה בחלופה ד' כתשובה נכונה כאשר את תשובתה סמכה על סעיף 34א(2) התשל"ז - 1977 (להלן: "החוק") הקובע כי משדל או מסייע יישאו באחריות, כעבירה של רשלנות.

רישה השאלה נוסחה באופן המקבל דו משמעות בזו הלשון: "לאה שידלה את ראובן ואת שמעון לבצע בצוותא שוד". פירוש המילה צוותא – ביחד/ צוות/חברה. לכן בקריאת שורה זו ניתן לקבל שני פירושים של הסיטואציה המביאים ל2 פתרונות שונים ונכונים, נסביר:

פירוש ראשון הוא כי לאה משדלת את ראובן ושמעון שייבצעו שניהם יחד את השוד (הצוותא מתייחסת לשמעון וראובן) ובהגדרת הצדדים לעבירה: לאה משדלת, ראובן ושמעון מבצעים – במצב דברים זה (שאליו גם כיוונה הוועדה הבוחנת). ע"פ סעיף 34א'(א)(2) הקובע כי עבר מבצע, אגב עשיית העבירה עבירה שונה או נוספת לה בעוד השאר לא ידעו אך אדם מן היישוב יכול היה להיות מודע יישאו באחריות לה גם המשדל או המסייע כעבירת רשלנות משכך – עבירה מס 3 היא הרלוונטית – חלופה ד' נכונה.

פירוש שני ונכון אף הוא, כי לאה משדלת את ראובן ושמעון ששלושתם יבצעו את השוד בצוותא, ביחד.

בהגדרת צדדים לעבירה: לאה, שמעון וראובן מבצעים. ואז במצב דברים זה ההתייחסות תהיה לפי סעיף 34א'(א)(1) לחוק הקובע כי יישאו באחריות לה גם המצבעים בצוותא הנותרים כעבירה של אדישות דהיינו פזיזות עבירה מס 2 – שאז חלופה ג' נכונה אף היא בדיוק כמו האחריות של שמעון בשאלה 30 הקודמת לה. במצב דברים בו שאלה מנוסחת באופן המקבל מסרים דו משמעיים, הוגן ואף מתבקש מכבוד הוועדה הבוחנת לקבל את כל החלופות הנכונות בהתייחס לשני המצבים המתקבלים. לסיכום: לאור ניסוח השאלה, כאשר לא ניתן לקבוע במפורש מה תפקידה של לאה האם היא רק משדלת או גם מבצעת נדרש לקבל כתשובות נכונות, גם את חלופה ד' וגם את חלופה ג'.

32. הספינה "דניאלה" רשומה בישראל, ועל סיפונה צוות מקפריסין ששכר אותה למטרות מסחריות.

הספינה עגנה בנמל נאפולי שבאיטליה, וגורג' הכה את גייסון בפניו על סיפון הספינה. שניהם אזרחי קפריסין ותושביה.

מה הדין מבחינת דיני העונשין של ישראל?

- מעשיו של ג'ורג' הם עבירת פנים.
- מעשיו של ג'ורג' הם עבירת חוץ.
- מעשיו של ג'ורג' הם עבירת חוץ, והם מסויגים על פי הדין הזר הקפריסאי.
- מעשיו של ג'ורג' הם עבירת חוץ. והם מסויגים על פי הדין הזר האיטלקי.

התשובה הנכונה היא א'.

סעיף 7 לחוק העונשין, התשל"ז-1977

7. (א) "עבירת-פנים" –

(1) עבירה שנעברה כולה או מקצתה בתוך שטח ישראל;

(2) מעשה הכנה לעבור עבירה, נסיון, נסיון לשדל אחר, או קשירת קשר לעבור עבירה, שנעשו מחוץ לשטח ישראל, ובלבד שהעבירה, כולה או מקצתה, היתה אמורה להיעשות בתוך שטח ישראל.

(ב) "עבירת-חוץ" – עבירה שאיננה עבירת-פנים.

(ג) "שטח ישראל", לענין סעיף זה – שטח הריבונות של מדינת ישראל כולל רצועת מימי-החופין שלה, וכן כלי-השיט וכלי-הטיס הרשומים בישראל.

יישום:

בהתאם לנתוני השאלה, הספינה "דניאלה" רשומה בישראל וגורג' הכה את גייסון על סיפון הספינה. בהתאם לסעיף 7(ג) שטח ישראל כולל את כלי השיט הרשומים בישראל. זאת ועוד, סעיף 7 (א) קובע כי "עבירת-פנים" היא עברה שכולה או מקצתה נעשתה בתוך שטח ישראל. לפיכך, מדובר בעבירת פנים.

33. עבירת זיהום המים קבעה: "המזהם מים, דינו – קנס 1,000 ש"ח". ביום 1.2.2022 עדכן המחוקק את שיעור הקנס, כך שהעבירה קובעת: "המזהם מים, דינו קנס 2,000 ש"ח". הנוסח המעודכן פורסם ביום 1.3.2022. יריב זיהם מים ביום 1.1.2022, יצחק זיהם מים ביום 15.2.2022 ושניהם נשפטו על כך והורשעו.

מהו העונש המרבי ניתן לגזור על כל אחד מהם?

- א. על שניהם קנס בסך של 1,000 ש"ח.
- ב. על שניהם קנס בסך של 2,000 ש"ח.
- ג. על יריב קנס בסך של 1,000 ש"ח, ועל יצחק קנס בסך של 2,000 ש"ח.
- ד. על יצחק קנס בסך של 1,000 ש"ח, ועל יריב קנס בסך של 2,000 ש"ח.

התשובה הנכונה היא ב' – השאלה נפסלה ע"י הלשכה.

סעיף 3 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (השאלה נפסלה)

לפי סעיף 3(ב) רישה, "חיקוק הקובע לעבירה עונש חמור מזה שנקבע לה בשעת ביצוע העבירה, לא יחול על מעשה שנעשה לפני פרסומו כדין או לפני תחילתו, לפי המאוחר".

הנוסח המעודכן של העבירה פורסם ב-1.3.2022, ויריב ויצחק ביצעו את מעשיהם לפני 1.3.2022. לפיכך החיקוק החדש לא יחול עליהם, ועל כל אחד מהם יוטל קנס של 1,000 ש"ח, כאמור בחלופה א'.

כותב השאלה הניח שהמקרה המתואר בשאלה הוא מקרה של "עדכון שיעורו של קנס" כאמור בסעיף 3(ב) סיפה לחוק העונשין. אך לא כך הוא.

ההוראה המסדירה את הסמכות לעדכן את שיעור הקנסות קבועה בסעיף 64 לחוק העונשין: עדכון קנסות

64. (א) שר המשפטים רשאי לשנות בצו את שיעורי הקנסות הקבועים בכל חוק, על פי השינויים שחלו במדד מן המדד שפורסם בחודש שבו הם נקבעו לאחרונה.

(ב) לא יוגדלו שיעורי קנסות לפי סעיף זה לפני שחלפו ששה חדשים מיום ההגדלה הקודמת. (ג) בסעיף זה -

"מדד" - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

"קנסות" - לרבות תקרות לקנסות שהחוק מסמך לקבוע ולרבות תקרת הפיצויים האמורה בסעיף 77.

הסמכות לעדכן את שיעור הקנס נתונה אפוא לשר המשפטים. לעומת זאת, בשאלה נתון ששיעור הקנס עודכן על ידי המחוקק. כפי שנקבע על ידי בית המשפט העליון בע"פ 4209/14 קרן נ' מדינת ישראל, כשהמחוקק הוא שמשנה את שיעור הקנס, ולא שר המשפטים, אין מדובר ב"עדכון שיעורו של קנס", אלא בתיקון חקיקה מהותי:

מקובל בדיני העונשין שניתן להטיל על נאשם את העונש שהיה בתוקף ביום ביצוע העבירה. כאשר חולף זמן בין יום ביצוע העבירה לבין יום גזר הדין, התוצאה בתנאי אינפלציה, היא שהקנס המרבי מאבד ממשמעותו. מוצע לאפשר לבית המשפט להטיל על עבריין את הקנס בשיעורו המעודכן ביום מתן ההחלטה. העדכון יהיה זה שעליו מצווה שר המשפטים מעת לעת בהתאם להוראות סעיף 64 לחוק העונשין; עדכון זה משקף רק שינוי בשל עלייה במדד. אם הקנס שונה על ידי המחוקק הראשי לאחר ביצוע העבירה, בית המשפט לא יהיה רשאי להטיל את הקנס בשיעורו החדש, מאחר שרואים תיקון הקנס בידי המחוקק הראשי כתיקון מהותי ולא כעדכון גרידא. במקרה זה יהיה רשאי בית המשפט להטיל את הקנס בשיעורו ביום ביצוע העבירה בצירוף הפרשי הצמדה למדד לפי השינויים במדד שחלו מן התאריך האמור ועד מתן ההחלטה של בית המשפט (פסקה 67 לפסק דינו של השופט דנציגר).

המסקנה שהשינוי שנעשה בענייננו הוא תיקון חקיקה מהותי - החמרת ענישה - ולא עדכון שיעורו של קנס מתחזקת כשבוחנים את גודל השינוי: גובה הקנס בענייננו הוכפל פי שניים - מ-1,000 ש"ח ל-2,000 ש"ח. ברור שזהו שינוי גדול מכדי לשקף עדכון של גודל הקנס לפי השינויים במדד המחירים לצרכן.

תיקון חקיקה מהותי המתבטא בהחמרת עונש הקנס, להבדיל מעדכונו לפי השינויים במדד המחירים לצרכן, אינו כפוף לסיפה של סעיף 3(ב) לחוק העונשין אלא לרישה של הסעיף. לפיכך עלינו לנתח את השאלה לפי הוראות סעיף 3(ב) רישה.

34. עו"ד פלוני מייצג חייב (להלן: חייב 1) בהליך התנגדות בתיק הוצאה לפועל שפתחה חברה להשכרת אופניים חשמליים (להלן: החברה) כלפי שני חייבים. בסמוך לאחר תחילת ייצוגו של חייב 1, פנה אל עו"ד פלוני החייב האחר (להלן: החייב האחר) וביקש ממנו לייצג גם אותו במסגרת ההליך שפתחה החברה נגד שני החייבים. עו"ד פלוני פנה לחייב 1 כדי לברר אם קיימת בעייתיות מבחינתו שהוא (עורך הדין) ייצג גם את החייב האחר, וחייב 1 מסר כי מבחינתו אין כל בעיה. לאחר שעו"ד פלוני הבין שטענותיה של החברה כלפי שני החייבים הן זהות וכי הוא לא צופה שבייצוגו את שני החייבים בהליך עשוי להתעורר קושי כלשהו או בעיה של ניגוד עניינים, הסכים עו"ד פלוני לייצג גם את החייב האחר.

מה הדין?

- א. עו"ד פלוני עשוי להיחשב כמי שעבר עבירה אתית היות שהוא מנוע מלייצג גם את החייב האחר באותו הליך, אם קודם לכן כבר החל לייצג את חייב 1.
- ב. עו"ד פלוני לא עשוי להיחשב כמי שעבר עבירה אתית אך מן הטעם שחייב 1 נתן את הסכמתו שעו"ד פלוני ייצג גם את החייב האחר, ולפיכך אין גם כל רלוונטיות לסוגיית ניגוד העניינים.
- ג. עו"ד פלוני עשוי להיחשב כמי שעובר עבירה אתית היות שהוא מנוע מלייצג גם את החייב האחר באותו ההליך אם לא דאג לקבל משני החייבים הסכמה בכתב לייצוגם המשותף בהליך מול החברה.

ד. עו"ד פלוני לא עשוי להיחשב כמי שעבר עבירה אתית היות שחייב 1 נתן את הסכמתו שעו"ד פלוני ייצג גם את החייב האחר, וכן לא קיים חשש בדבר ניגוד עניינים בייצוג המשותף.

התשובה הנכונה היא ד'.

סעיף 14 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986

14. (א) לא ייצג עורך דין לקוח, לא יקבל על עצמו לייצגו ולא ימשיך בייצוגו, אם קיים חשש שלא יוכל למלא את חובתו המקצועית כלפיו, בשל עניין אישי שלו, או בשל התחייבות או חובת נאמנות שיש לו כלפי אחר או בשל עומס עבודה או בשל סיבה דומה אחרת.
(ב) לא ייצג עורך דין צדדים בעלי אינטרסים מנוגדים באותו עניין.
(ג) בעניין שצד בו לקוח קבוע של עורך הדין לא ייצג עורך דין צד אחר, גם אם באותו עניין אין עורך הדין מייצג את הלקוח הקבוע; לענין הוראה זו, "לקוח קבוע" – לקוח שעורך הדין נותן לו שירותים דרך קבע.
(ד) הוראות סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) לא יחולו על עריכת הסכם ועל טיפול בעניין שהצדדים הסכימו, בכתב, כי יעשה בידי אותו עורך דין.
(ה) עורך דין ולקוחו רשאים להסכים, בכתב, לתחום את השירות המקצועי אשר ייתן עורך הדין ללקוח, כדי למנוע התנגשות עם ייצוג לקוח אחר או עם ענין או עם חובה אחרת של עורך הדין, בתנאי שצמצום השירות הינו סביר בנסיבות העניין ואינו פוגע בחובת הנאמנות של עורך הדין ללקוחותיו.

יישום:

בהתאם לנתוני השאלה עו"ד ביקש את הסכמתו של חייב 1 לייצג את חייב 2, בנוסף, הטענות של החברה כנגד שני החייבים הם זהות ולא קיימת בעיתיות שהוא ייצג את שני החייבים. לא מדובר על ניגוד עניינים שכן הוא מייצג את 2 הלוקחות כנגד החברה ולא אחד כלפי השני.

35. עו"ד כהן הזדהה כעורך דין לצורך קבלת תרומות לתמיכה בפעילות ציבורית התנדבותית (שאינה נושאת אופי של עיסוק או ייעוץ משפטי) ולצורך פרסום ערוץ לקבלת תרומות וקישורו של הפרסום לאתר האינטרנט שלו ולדפי הפרופיל שלו ברשתות החברתיות (להלן: הקישור).
מה הדין?

א. עו"ד כהן רשאי לציין בכתב או בעל פה את דבר היותו עו"ד, אך לא הוסיף את הקישור לאתר האינטרנט שלו ולדפי הפרופיל שלו ברשתות החברתיות.

ב. עו"ד כהן אינו רשאי להזדהות כעורך דין במסגרת פעילות ציבורית כלשהי שאינה נוגעת למקצוע עריכת הדין, וכן אינו רשאי להוסיף את הקישור לאתר האינטרנט שלו ולדפי הפרופיל שלו ברשתות החברתיות.

ג. עו"ד כהן רשאי לציין בעל פה אך לא בכתב את דבר היותו עורך דין, וקישור כאמור צריך לדעת באופן ישיר לעיסוקו המקצועי של עו"ד כהן כעורך דין.

ד. עו"ד כהן אינו רשאי להזדהות כעורך דין במסגרת פעילות ציבורית כלשהי שאינה נוגעת למקצוע עריכת הדין, אך רשאי להוסיף קישור כאמור לאתר המקצועי שלו כעורך דין לצורך קבלת תרומות לאותה פעילות ציבורית.

התשובה הנכונה היא א'.

סעיפים 1, 3 לכללי לשכת עורכי הדין (פרסומת), התשס"א-2001

1. עורך דין רשאי לציין, בעל פה או בכתב, את דבר היותו עורך דין.
3. (א) פרסומת באמצעים המפורטים להלן בלבד מותרת לעורך דין :
 - (1) בעיתונות כתובה, במגזינים וכתבי עת שאין בהם כדי לפגוע בכבוד המקצוע; ככל האפשר, הפרסומת לא תהיה בסמיכות לפרסומים אחרים שיש בהם כדי לפגוע בכבוד המקצוע;
 3. (ו) עורך דין רשאי להוסיף באתר האינטרנט שלו או בדף האישי שלו ברשת החברתית קישור (link) לאתר אינטרנט אחר, ובלבד שהקישור נוגע באופן ישיר לעיסוקו המקצועי של עורך הדין, ולמעט קישור –
 - (1) לאתר אינטרנט שמכיל תכנים של אלימות, פורנוגרפיה או תוכן בלתי חוקי אחר;
 - (2) לאתר אינטרנט המיועד לקטינים;
 - (3) לאתר אינטרנט אחר שפוגע בכבוד המקצוע.

יישום:

בהתאם לנתוני השאלה עו"ד כהן הזדהה כעו"ד לצורך קבלת תרומות לתמיכה בפעילות ציבורית, לפי סעיף 1 לכללי לשכת עורכי הדין פרסומות, הוא רשאי לציין בכתב או בעל פה את היותו עו"ד. אך פרסום לערוץ קבלת תרומות עורך הדין פעל בניגוד לסעיף 3(ו) לכללי לשכת עורכי הדין (פרסומת) מכיוון שאין מדובר בקישור הנוגע באופן ישיר לעיסוקו המקצועי כעו"ד. לכן חלופה א' היא הנכונה.

36. בשנת 1990, בתום דיונים ארוכים בעניין, ניתן בבית המשפט המחוזי בתל אביב פסק דין הקובע שהבעלים של המקרקעין הידועים כגוש 5500 חלקה 210 הם משה ואהרן. ביום 1.1.2022 הגישה מרים תובענה להצהרה עליה כבעלים של אותם מקרקעין. משה ואהרן מעוניינים להגיש את פסק הדין במסגרת התובענה.

מה הדין?

- א. פסק הדין התיישן בשנת 1997.
- ב. פסק הדין התיישן בשנת 2000.
- ג. פסק הדין התיישן בשנת 2015.
- ד. פסק הדין טרם התיישן.

התשובה הנכונה היא ד'.

סעיף 21 לחוק ההתיישנות, התשי"ח-1958

21. פסק דין בתובענה שעברו עליו עשרים וחמש שנה בלי שהזכאי לפיו עשה פעולה כל שהיא כדי לבצעו, רשאי החייב לטעון טענת התיישנות; ואולם פסק דין בתובענה שלפי תכנו אינו טעון ביצוע אינו נתון להתיישנות

יישום:

לפי נתוני השאלה מדובר על פסק דין הצהרתי שניתן בשנת 1990 לגבי בעלות במקרקעין. כעבור 32 שנה ביום 1.1.2022 הגישה מרים תובענה לסעד הצהרתי. משה ואהרן יכולים להגיש את

פסק הדין במסגרת התובענה זאת כיוון שסעיף 21 לחוק ההתיישנות קובע כי פסק דין שאינו טעון ביצוע אינו נתון להתיישנות. לכן, פסק הדין הנ"ל טרם התיישן והתשובה הנכונה היא ד'.

37. ציונה היא אישה בת 75 המתגוררת בדירה ששטחה 70 מ"ר למעלה מ-20 שנה. שווי הדירה המוערך הוא 1,000,000 ש"ח. אבי הוא יזם שהתקשר עימה בעסקת "פינוי- בינוי", ובכוונתו להקים בניין של דירות סטודיו קטנות במקום. לציונה הובטח לקבל שתי דירות, שווין של הדירות בבניין שייבנה אחיד, והוא עומד על 600,000 ש"ח ליחידה.
מה הדין?

- א. ציונה חבה במס בגין המכירה בין הפרש הדירה שמכרה לדירות שתקבל.
- ב. ציונה חברה במס בגין המכירה בגין הפרש בין הדירה שמכרה לאחת הדירות שתקבל.
- ג. ציונה פטורה ממס בגין המכירה בגין שיוויה של הדירה הראשונה שתקבל בלבד.
- ד. ציונה פטורה ממס לחלוטין בגין המכירה.

התשובה הנכונה היא ד'.

סעיף 49כב לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963

49כב. (א) המוכר ליזם את הזכויות שיש לו ביחידת מגורים במתחם (בפרק זה - יחידת המגורים הנמכרת), ולענין פינוי לשם בינוי - המוכר ליזם את כל הזכויות שיש לו ביחידת המגורים הנמכרת שתמורתה ניתנה רק זכות ביחידת מגורים חלופית אחת ותמורה כספית אחרת, זכאי בשל המכירה לפטור ממס לפי חוק זה, ובלבד ששווי הזכות ביחידת המגורים החלופית והתמורה הכספית הנוספת לא עלו על תקרת השווי; לענין זה, "תקרת השווי" - אחד מאלה, לפי הגבוה:

- (1) 150% משווי יחידת המגורים הנמכרת, בניכוי שווין של זכויות לבניה נוספת ביחידת המגורים הנמכרת, כמשמעותן בסעיף 49א(ב)(1);
 - (2) שווי דירת מגורים, כהגדרתה בסעיף 9(ג), באותו מתחם, ששטחה 120 מ"ר;
 - (3) שווי דירת מגורים, כהגדרתה בסעיף 9(ג), באותו מתחם, ששטחה 150% משטחה של יחידת המגורים הנמכרת, ולא יותר מ-200 מ"ר;
- והכל בתוספת תשלום בעבור דמי שכירות לתקופת בניית יחידת המגורים החלופית, ולכיסוי הוצאות כרוכות כפי שקבע המנהל.
- (2) על אף האמור בפסקה (1), עלה שוויה של הזכות ביחידת המגורים החלופית על תקרת השווי (בפרק זה - הפרש השווי), יחולו הוראות אלה:
- (א) יראו את המוכר כמוכר זכות ביחידת מגורים ששוויה כתקרת השווי (בפרק זה - הזכות הנמכרת הפטורה), וזכות נוספת ביחידת מגורים ששוויה כהפרש השווי (בפרק זה - הזכות הנמכרת החייבת);
 - (ב) יראו את המוכר כרוכש זכות בדירת המגורים החלופית שוויה כתקרת השווי (בפרק זה - הזכות החלופית הבסיסית), וזכות נוספת ששוויה כהפרש השווי (בפרק זה - הזכות החלופית הנוספת);
 - (ג) מכירת הזכות הנמכרת הפטורה, פטורה ממס.

יישום:

לפי נתוני השאלה, ציונה דיירת המתגוררת בדירה של 70 מ"ר ,
את דירתה היזם מעוניין להפוך לשתי דירות סטודיו קטנות. ניתן לראות כי הדירות החדשות
לא יעלו על תקרת השווי לפי סעיף 49 כב. לפיכך, ציונה פטורה ממס בגין המכירה. לכן תשובה
ד' היא הנכונה.

38. ועדת הבחירות המרכזית לכנסת החליטה על פסילת רשימת מועמדים פלונית מהשתתפות בבחירות
לכנסת, בנימוק כי רשימת המועמדים שואפת לשלול את קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית
ודמוקרטית.

מה הדין?

- א. לוועדת הבחירות לכנסת אין סמכות להורות על פסילת רשימת מועמדים לכנסת.
- ב. סמכות ועדת הבחירות לכנסת להורות על פסילת רשימת מועמדים לכנסת טעונה אישור של בית
המשפט העליון.
- ג. לוועדת הבחירות לכנסת יש סמכות להורות על פסילת רשימת מועמדים לכנסת בתנאי שפעילות
הרשימה מעידה על מרכזיות השאיפה האמורה ועל כוונה לממשה ולהביא להגשמתה.
- ד. סמכות ועדת הבחירות לכנסת להורות על פסילת רשימת מועמדים לכנסת אינה טעונה אישור
של בית המשפט העליון, ודי בכך ששאיפת הרשימה האמורה הובעה באופן כללי במצעה.

התשובה הנכונה היא ג'.

סעיף 7 לחוק יסוד: הכנסת

- 7א. (א) רשימת מועמדים לא תשתתף בבחירות לכנסת ולא יהיה אדם מועמד בבחירות
לכנסת, אם יש במטרותיה או במעשיה של הרשימה או במעשיו של האדם, לרבות
בהתבטאויותיו, לפי הענין, במפורש או במשתמע, אחד מאלה:
- (1) שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית;
 - (2) הסתה לגזענות;
 - (3) תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל.
- (א1) לענין סעיף זה, יראו מועמד ששהה במדינת אויב שלא כדין בשבע השנים שקדמו למועד
הגשת רשימת המועמדים כמי שיש במעשיו משום תמיכה במאבק מזוין נגד מדינת ישראל, כל
עוד לא הוכיח אחרת.
- (ב) החלטת ועדת הבחירות המרכזית כי מועמד מנוע מלהשתתף בבחירות טעונה אישור בית
המשפט העליון.
- (ג) מועמד יצהיר הצהרה לענין סעיף זה.
- (ד) פרטים לענין הדיון בועדת הבחירות המרכזית ובבית המשפט העליון ולענין הצהרה לפי
סעיף קטן (ג), ייקבעו בחוק.

יישום:

בהתאם לחוק יסוד הכנסת, לוועדת הבחירות לכנסת יש סמכות לשלול השתתפות בבחירות
מהטעם המנוי בסעיף 7א. (1) שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.

39. פלוני לקח מגוף פיננסי הלוואה לשם רכישת רכב. הרכב מושכן כדין להבטחת חובו של פלוני לגוף הפיננסי והמשכון נרשם. פלוני מתקן את הרכב במוסד קבוע. לאחרונה ביצע המוסד טיפול שוטף ברכבו של פלוני. במהלך הטיפול התגלתה תקלה המחייבת תיקון נפרד, ופלוני סיכם עם בעלי המוסד שיכניס את הרכב בעוד כמה ימים לשם תיקון התקלה. לפיכך לא שילם פלוני על הטיפול השוטף שבוצע ולקח את הרכב. לאחר כמה ימים החזיר את הרכב למוסד לשם תיקון התקלה. מאחר שפלוני לא עמד בהחזרי ההלוואה פעל הגוף הפיננסי למימוש המשכון. מה הדין?

- א. זכותו של המוסד להיפרע את חובו הן עבור הטיפול השוטף הן עבור תיקון התקלה גוברת על זכות הגוף הפיננסי.
- ב. זכותו של הגוף הפיננסי להיפרע את חובו גוברת על זכות המוסד להיפרע את חובו עבור תיקון התקלה בלבד, שכן רישום המשכון קדם לטיפולים ברכב.
- ג. זכותו של המוסד להיפרע את חובו עבור תיקון התקלה בלבד גוברת על זכות הגוף הפיננסי.
- ד. זכותו של הגוף הפיננסי להיפרע את חובו גוברת על זכות המוסד להיפרע את חובו הן עבור הטיפול השוטף הן עבור תיקון התקלה, שכן רישום המשכון קדם לטיפולים ברכב.

התשובה הנכונה היא ג'.

סעיף 11 לחוק המיטלטלין, התשל"א-1971, בע"א 6492/00 שלדות מפעלי מתכת בע"מ.

11. (א) עיכבון הוא זכות על פי דין לעכב מיטלטלין כערובה לחיוב עד שיסולק החיוב. עלה שווי המיטלטלין המעוכבים על שווי החיוב במידה בלתי סבירה, זכאי החייב לשחרור מקצת המיטלטלין אם הם ניתנים להפרדה לחלקים. (ב) החייב זכאי לשחרר את המיטלטלין מן העיכבון במתן ערובה מספקת אחרת לסילוק החיוב (ג) הוציא הנושה ברצונו את המיטלטלין המעוכבים משליטתו, יפקע העיכבון. (ד) מקום שיש עיכבון במקרקעין, יחולו הוראות סעיף זה גם עליו; כן יחולו הוראות סעיף זה על עיכבון על פי הסכם, כשאינן בהסכם הוראות אחרות לענין הנדון.

יישום:

לפי סעיף 11(ד) לחוק המיטלטלין, "הוציא הנושה ברצונו את המיטלטלין המעוכבים משליטתו, יפקע העיכבון".

בעניינו נתון שבעלי המוסד הוציאו את הרכב משליטתם מרצונם ("פלוני סיכם עם בעלי המוסד שיכניס את הרכב בעוד כמה ימים לשם תיקון התקלה"). לפיכך זכות העיכבון שלהם בנוגע לחוב בגין הטיפול השוטף פקעה.

תוצאה זו גם עולה באופן מפורש מפסק הדין בע"א 6492/00 שלדות מפעלי מתכת בע"מ: על כך נאמר בסעיף 11(ד) לחוק המיטלטלין: "הוציא הנושה ברצונו את המיטלטלין המעוכבים משליטתו, יפקע העיכבון". יודגש, כי לזכות העיכבון אופי פוססורי, (שמירת המצב הקיים עד להכרעה) ולפיכך מותנים תוקפה וכן המשך קיומה בהחזקה רצופה של הנושה בנכס המשמש אובייקט למימושה של הזכות. אשר לשאלה אם זכות העיכבון של המערערת שפקע "קמה לתחייה" משעה שחזר הנגרר והגיע לידיה לצורך תיקונו, הרי שיש להשיב עליה בשלילה. כפי שנפסק בעניין רשות שדות התעופה [4], משהוציא קבלן את הנכס מהחזקתו, ואחר כך קיבלו שוב להחזקתו לשם ביצוע מלאכה או שירות נוספים, עומדת לו זכות עיכבון רק להבטחת הכספים המגיעים לו בעד המלאכה או השירות האחרונים, ולא להבטחת כספים המגיעים לו בעד מלאכה או שירות שביצע לפני הוצאת הנכס מידי.

40. בני הזוג כהן שהו בחופשה בבית מלון. בני הזוג שבו לחדרם לאחר שנעדרו ממנו לכמה שעות וגילו כי נגנבו מהם תכשיטים יקרים, חליפה של מר כהן, נעליים חדשות של גב' כהן ובשמים. בני הזוג מבקשים לתבוע את בית המלון.
מה הדין?

א. בית המלון אחראי לפצות את בני הזוג על כל מה שנגנב, אלא אם כן יוכח כי לא התרשל בדבר.

ב. בית המלון אחראי לפצות את בני הזוג על כל מה שנגנב, אלא אם כן יוכח כי הגנבה אירעה בנסיבות שלא ניתן היה לצפות או למנוע.

ג. בית המלון אחראי לפצות את בני הזוג על כל מה שנגנב למעט התכשיטים, אלא אם כן יוכח כי לא התרשל בדבר.

ד. בית המלון אחראי לפצות את בני הזוג על כל מה שנגנב למעט התכשיטים, אלא אם כן יוכח כי הגנבה אירעה בנסיבות שלא ניתן היה לצפות או למנוע.

התשובה הנכונה היא ד'.

סעיפים 2, 12 לחוק השומרים, התשכ"ז-1967

חוק השומרים

2. (א) שומר חנם אחראי לאבדן הנכס או לנזקו אם נגרמו ברשלנותו.

(ב) שומר שכר אחראי לאבדן הנכס או לנזקו, זולת אם נגרמו עקב נסיבות שלא היה עליו לחזותן מראש ולא יכול היה למנוע תוצאותיהן; אך כשהמטרה לשמור על הנכס היתה טפלה למטרה העיקרית של החזקתו, פטור השומר אם אבדן הנכס או נזקו נגרמו שלא ברשלנותו. (ג) שואל אחראי לאבדן הנכס או לנזקו, יהיו גורמיהם אשר יהיו, ובלבד שאחריותו לא תהיה חמורה משל מחזיק בנכס שלא כדין.

(ד) שומר שנודע לו כי עלול להיגרם לנכס נזק שהוא אינו אחראי לו לפי סעיפים קטנים (א) עד (ג), ולא הודיע על כך לבעל הנכס תוך זמן סביר או לא נקט אמצעים סבירים להודיע לו, יהא אחראי לאותו נזק במידה שההודעה היתה מאפשרת לבעל הנכס למנוע את הנזק.

12. (א) בסעיף זה –

"מלון" – לרבות פנסיון ובית אירוח אחר;

"בעל מלון" – לרבות מי שבידו ניהול של מלון;

"אורח" – מי שניתן לו מקום לינה במלון.

(ב) לעניין נכסים של אורח הנמצאים במלון, דין בעל המלון כדין שומר שכר.

(ג) היו הנכסים כספים, ניירות ערך או חפצי ערך אחרים, לא יחול סעיף קטן (ב) אלא אם הודיע עליהם האורח לבעל המלון ומסרם, לפי דרישתו, להחזקתו.

(ד) בעל מלון פטור מאחריותו לפי סעיף זה, אם לא ניתנה לו הודעה על אבדן הנכס או על נזקו תוך זמן סביר לאחר שנודע על כך לאורח או שהיה עליו לדעת על כך.

(ה) לבעל מלון תהא זכות עכבון על נכסי האורח הנמצאים במלון או שנמסרו להחזקתו לפי סעיף קטן (ג) כדי המגיע לו הן עקב השמירה והן עקב האירוח.

יישום:

בהתאם לנתוני השאלה, נגנבו מהחדר בבית המלון תכשיטים, נעליים חדשות ובשמים. בהתאם לסעיף 12 (ב) לחוק השומרים – לעניין הנכסים של אורח הנמצא במלון, דין בעל המלון כדין שומר שכר.

בהתאם לסעיף 12 (ג) היו הנכסים כספים, ניירות ערך או חפצי ערך אחרים, לא יחול סעיף קטן (ב) אלא אם הודיע עליהם האורח לבעל המלון ומסרם, לפי דרישתו, להחזקתו ובהתאם לסעיף 2(ב) לחוק השומרים – שומר שכר אחראי לאבדן הנכס או לנזקו, זולת אם נגרמו עקב נסיבות שלא היה עליו לחזותן מראש ולא יכול היה למנוע תוצאותיהן; אך כשהמטרה לשמור על הנכס היתה טפלה למטרה העיקרית של החזקתו, פטור השומר אם אבדן הנכס או נזקו נגרמו שלא ברשלנותו.

בהתאם לכך, בית המלון אחראי לפצות בגין הנעלים והבשמים ולא בגין התכשיטים, אלא אם כן מדובר בגניבה שלא הייתה לצפות או למנוע. לפיכך, תשובה ד' היא הנכונה.

--